

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutus

Sampo Kurttila

18-29 -vuotiaiden nuorten aikuisten sijoittamismotivaatioon vaikuttavat tekijät

Opinnäytetyö
Joulukuu 2019

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2019
Liiketalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijä
Sampo Kurttila

Nimeke
18-29 -vuotiaiden nuorten aikuisten sijoittamismotivaatioon vaikuttavat tekijät
Toimeksiantaja: Danske Bank A/S, Suomen sivuliike, Joensuu – Kauppakatu 29

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia 18-29 -vuotiaiden nuorten aikuisten sijoittamismotivaatioon vaikuttavia tekijöitä ja tuottaa Danske Bankille uusia näkökulmia tutkimuksen kohderyhmän tavoittamiseksi. Lisäksi tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa siitä, minkälainen pankin toiminta voisi motivoida nuoria aikuisia sijoittamaan nykyistä enemmän. Tutkimuksella haluttiin lisäksi selvittää nuorten aikuisten taloudellista tilannetta, rahankäyttöä sekä sijoittamishalukkuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Teoriaosuudessa kerrotaan ensin, mitä sijoittaminen on, minkälaisia asioita tulee ottaa huomioon sijoittamisen aloittamisessa sekä millaisia sijoituskohteita rahoitusmarkkinoilla on. Tämän jälkeen teoriaosassa kerrotaan motivaatiosta, millaiset asiat voivat vaikuttaa sen syntyyn ja miten motivaatio vaikuttaa yksilön toimintaan. Empiirisessä osiossa esitellään tutkimuksen pääongelmaa sekä tutkimuksen tarkoitusta.

Tutkimuksessa käytettiin kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä, ja se toteutettiin kyselylomakkeen avulla. Kyselyä jaettiin kohderyhmään sopiville henkilöille WhatsApp – sovelluksen ja Facebook Messengerin avulla, ja vastaanottaneita pyydettiin jakamaan kyselyä myös eteenpäin omille tutuilleen. Kyselyyn vastasi viidessä päivässä 73 kohderyhmään sopivaa henkilöä.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että nuoret aikuiset ovat erittäin kiinnostuneita sijoittamisesta, vaikka vastaushetkellä alle puolet sijoittivat osakkeisiin tai rahastoihin. Sijoittamismotivaatioon vaikuttavat nuoren aikuisen vanhempien sijoittamisen lisäksi sijoituskohteiden vastuullisuus, kotimaisuus sekä maltillinen riski. Nuorten aikuisten taloudellinen tilanne mahdollistaisi sijoittamisen aloittamisen, mutta sijoittamisen aloittamisen haasteet sekä sijoittamiseen liittyvän tiedon puute vaikuttaa sijoittamishalukkuuteen merkittävästi. Sijoittamiseen haluttiin käyttää myös säästämisen ja matkustamisen lisäksi nykyistä enemmän rahaa. Pankki voisi kannustaa nuoria aikuisia sijoittamaan tarjoamalla henkilökohtaisen sijoitusneuvonnan ja sijoitussuunnitelman lisäksi kehittämällä uusia työkaluja ja helpompia sijoitustapoja nuorten aikuisten käyttöön.

Kieli
Suomi

Sivuja 82
Liitteet 1
Liitesivumäärä 11

Avainsanat
Sijoittaminen, Sijoittamiskäyttäytyminen, Sijoittamismotivaatio, Motivaatio, Osakkeet, Rahastot

Thesis
December 2019
Degree Programme in Business
and Economics
Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Author
Sampo Kurttila

Title
Factors affecting investment motivation of young adults from 18 to 29 years
Commissioned by: Danske Bank A/S, Finland Branch, Joensuu – Kauppakatu 29

Abstract

The aim of this thesis was to research factors that affect investing motivation among young adults aged between 18 and 29 years and to produce new information to Danske Bank on how to reach the target group. One of the goals was also to find out what kind of actions banks could take to motivate young adults to invest more.

The theoretical part includes information on what investing is, what to take into account when starting investing, what kind of investing opportunities there are. After this theoretical part includes information what motivation is, what things can affect the motivation to invest, and how the motivation affects one's behavior. The empirical part includes the goals and methods of the research. The research aims to sort out the target groups' economical situation, how they spend money, and factors that affect their investing behavior.

The research used qualitative and quantitative methods, and it was carried out by establishing an online survey. The survey was distributed to the target group via WhatsApp and Facebook Messenger. The receivers were also instructed to share the survey. 73 people answered the survey in five days

Based on the survey, it can be concluded that young adults are considerably interested in investing, although at the moment of answering the survey, less than a half of the respondents were investing in shares or funds. According to findings, factors affecting the investing motivation include investing behavior of the respondent's parents as well as responsibility, domesticity, and low risk level of the investment target. According to findings, young adults' economical situation would allow them to start investing, but challenges associated with starting to invest as well as lack of information on investing considerably influences their willingness to start investing. In addition, the respondents were willing to spend more money on investing, as well as on saving and travelling. The findings suggest that Danske Bank could put more efforts in encouraging young adults to invest by offering personal investing advice and planning, as well as by developing new tools and easier ways to invest.

Language
Finnish

Pages 82
Appendices 1
Pages of Appendices 11

Keywords
Investing, Investing behavior, Investing motivation, Motivation. Stocks, Funds

Sisältö

Tiivistelmä.....	2
Abstract	3
Sisältö.....	4
1 Johdanto	5
2 Sijoittaminen	8
2.1 Sijoittamisen määritelmä	8
2.2 Sijoittamisen aloittaminen.....	9
2.3 Osakkeet	20
2.4 Rahastot.....	22
2.5 Asuntosijoittaminen	26
2.6 ASP-säästäminen	27
2.7 Vastuullinen sijoittaminen.....	28
3 Motivaatio.....	29
3.1 Sisäinen motivaatio	30
3.2 Ulkoinen motivaatio.....	31
3.3 Motiivit sijoittamisen aloittamiseen	31
4 Tutkimus nuorten aikuisten sijoittamismotivaatiosta	34
4.1 Tutkimuskysymykset	34
4.2 Kyselyn rakentaminen ja tutkimuksen toteutus	34
5 Tutkimuksen tulokset	37
5.1 Vastaajien perustiedot.....	37
5.2 18-29 -vuotiaiden taloudellinen tilanne	38
5.3 18-29 -vuotiaiden sijoittamiskäyttäytyminen	42
5.4 Positiivisten tekijöiden vaikutus sijoitushalukkuuteen.....	46
5.5 Negatiivisten tekijöiden vaikutus sijoitushalukkuuteen	50
5.6 Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät	53
5.7 Haaveiden toteuttaminen sijoittamisen avulla	56
6 Johtopäätökset.....	57
6.1 Luotettavuus.....	61
6.2 Vaikuttavuus.....	64
Lähteet.....	67
Liitteet.....	71

Liite 1. Kyselylomake

1 Johdanto

Pankkitoiminta on sähköistynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes täysin. Pankit ohjaavat asiakkaitaan verkkopankkiin ja muihin itsepalvelukanaviin asioinnin helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi. Tämän seurauksena asiakkaat voivatkin elää jopa kymmeniä vuosia ilman vierailua kivijalkapankissaan tehden verkkopankissaan vain pakolliset asiat.

Pankin asiakkaiden toiminta itsepalvelukanavissa on muuttanut asioimista yhä vähemmän vuorovaikutukselliseksi. Tietämys, ja ennen kaikkea taloudellinen mielenrauha, ovat vähentyneet erilaisten tutkimusten mukaan paljon viime vuosien aikana. Esimerkiksi Danske Bankin tuottaman *Taloudellinen mielenrauha 2019* - tutkimuksen mukaan 27 % suomalaisista on viikoittain huolissaan siitä, saavatko he rahansa riittämään kaikkeen tarpeelliseen. Myös Mika Pesonen (2014, 7) mainitsee asiasta kirjassaan *Säästäjästä sijoittajaksi*: Suomessa on paljon kotitalouksia, joiden pitkäjänteinen talouden suunnittelu puuttuu ja eletään, ehkäpä juuri sen takia, yllättävän tiukoilla.” Taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat niin omat kulutustottumukset kuin myös tulotasokin. Myös Danske Bankin tutkimus tuo esiin suomalaisten talouden hallintaan liittyvät ongelmat.

Danske Bankin tuottaman tutkimuksen mukaan erityisesti säästäminen ja rahankäyttö huolestuttavat suomalaisia. Tutkimukseen vastanneista 35 % säästää kuukausittaisesta budjetistaan ylijääneet rahansa pankkitilille, mutta silti samassa tutkimuksessa 37 % vastaajista kertoo, että heillä ei ole varaa odottamattomiin menoihin (Danske Bank, 2019)

Tässä opinnäytetyössä tutkin syvällisemmin nuorten aikuisten tietoutta heidän taloudestaan, säästämisestä, ja erityisesti sijoittamisesta. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Joensuun Danske Bank, jossa olen tehnyt koulutukseeni sisältyvän työharjoittelun ja kesätöitä vuonna 2019 yhteensä yhdeksän kuukauden ajan. Harjoittelun yhtenä ehtona oli opinnäytetyön tekeminen Danske Bankille ja idea opinnäytetyöstä syntyikin tammikuussa 2019. Aiheeksi valikoitui no-

pealla aikataululla nuorten aikuisten säästäminen ja sijoittaminen. Säästämiselle ja sijoittamiselle on molemmille yhteistä jokin tavoite, mutta vastaus siihen, mikä tekijä muuttaisi säästäjän sijoittajaksi on vaikea määritellä. Miten ohjata vaikkapa omaa asuntoa unelmoiva nuori aikuinen luopumaan normaalista säästötilistä ja vaihtamaan säästönsä tuottavaan rahastoon, osakkeisiin tai muihin mahdollisiin sijoitusmuotoihin? Mikä olisi ratkaiseva motivaatiotekijä? Miten pankki voisi kannustaa asiakasta tähän?

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia 18-29 -vuotiaiden nuorten aikuisten sijoittamiseen vaikuttavia tekijöitä ja tuottaa uusia näkökulmia Danske Bankille kohderyhmän tavoittamiseksi, sekä tuottaa Danske Bankille uutta tietoa siitä, minkälainen pankin toiminta voisi kannustaa nuoria aikuisia sijoittamaan nykyistä enemmän. Tutkimukseen osallistuvat 18-29 -vuotiaat nuoret aikuiset edustavat eri koulutustaustoja ja elämäntilanteita. Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisten ja kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien avulla. Tutkimuksessa kohderyhmältä kysytään kyselylomakkeella määrällisiä ja laadullisia kysymyksiä liittyen heidän sijoittamiskäyttäytymiseensä.

Nuorten aikuisten säästämisestä ja sijoittamisesta on tehty tutkimuksia ja opinnäytetöitä aikaisemminkin, mutta ne ovat keskittyneet säästämisen ja sijoittamisen aktiivisuuteen sekä siihen, miksi nuoret aikuiset eivät säästä tai sijoita. Yhdenkään tutkimuksen pääongelmana ei ole ollut motivaation etsiminen, vaan päinvastoin. Niissä ollaan haluttu selvittää, mikä sijoittamisessa tuntuu vaikealta. Tässä opinnäytetyössä pyrin etsimään motivaation lähteitä sijoittamisen aloittamiseen normaalin tilisäästämisen sijaan. Esimerkiksi Sini Salmelan vuonna 2016 julkaistu opinnäytetyö aiheesta *Säästäminen ja sijoittaminen – tutkimus sijoittamishaluttomuudesta* keskittyi teemahaastattelun avulla 25-45 -vuotiaiden aikuisten ongelmiin sijoittamisessa. Haastattelussa keskusteltiin yleisesti säästämisestä ja sijoittamisesta, kyseltiin haastateltavilta heidän sijoittamistietoudestaan, sijoittamisen aloittamisen ongelmista ja riskinotosta omassa elämäntilanteessa. Yhtenä sivukysymyksenä tutkimuksessa oli kysymys ”Millaiset seikat voivat auttaa sijoituspäätöksen tekemisessä?”, joka oli lähimpänä omaa tutkimusongelmaani. Vastauksena sivukysymykseen olivat halu kartuttaa

varallisuutta, oman osaamisen kehittäminen, sopivan sijoituskohteen löytäminen sekä oma vaikuttaminen sijoituskohteen valintaan. Teemahaastattelun vastanneet kertoivat kuitenkin sijoittamisen aloittamisen olevan liian haasteellista, ja he halusivat säilyttää varojaan mieluummin turvallisella säästötilillä kuin sijoituksissa. Sijoittamiseen liittyviä riskejä pelättiin paljon. Salmela (2016) kuitenkin toteaa, että hänen tutkimuksensa tulokset haastattelun kanssa ristiriitaisia. Haastattelussa vastaajat kertoivat, että he haluaisivat sijoittamisen olevan mahdollisimman helppoa, eivätkä halua käyttää sijoittamisen aloittamiseen aikaa, vaikka haluaisivatkin vaikuttaa sijoituskohteen valintaan (Salmela 2016).

Toinen opinnäytetyö sijoitushaluttomuudesta oli Benjamin Nymanin vuonna 2016 kirjoittama *Miksi nuoret eivät sijoita?* - tutkimus, jossa perehdyttiin myös nuorten aikuisten (18-29 -vuotiaiden) säästämiseen ja sijoittamiseen. Opinnäytetyö keskittyi kohderyhmän sijoitustottumusten tarkasteluun, ja tavoitteena oli saada lisätietoja pankille X. Tutkimuksen tulosten perusteella pankki X voisi kannustaa nuoria aikuisia sijoittamisen aloittamiseen. Tutkimuksen lopputuloksena olivat, että nuoret aikuiset eivät sijoita, koska heillä ei ole siihen vaadittavaa pääomaa tai tietoa sijoittamisen aloittamisesta. Lisäksi tutkimuksessa kävi ilmi pankin aktiivisuuden puute (Nyman, 2016).

Tämä opinnäytetyö jakautuu neljään osaan: johdantoon, teoreettiseen osaan, empiiriseen osaan sekä viimeisenä tutkimuksen yhteenvetoon ja pohdintaan. Johdannossa (luku 1) kerrotaan aiheen valintaan liittyneitä tekijöitä, esitellään tehtävää tutkimusta ja aikaisempia tutkimuksia lyhyesti, sekä esitellään lopuksi opinnäytetyön rakennetta. Opinnäytetyön teoreettinen osuus rakentuu luvuista kaksi ja kolme, joissa kerron sijoittamisesta, sen aloittamisesta ja siihen mahdollistavista tekijöistä, sekä lyhyesti motivaation vaikutuksesta yksilön toiminnassa. Teoriapohjassa keskitytään opinnäytetyön aiheen kannalta neljään yleisimpään sijoituskohteeseen sekä sijoittamisen aloittamiseen. Empiirisessä, eli tutkimuksellisessa, osuudessa (luku 4) perehdytään tutkimuksen pääongelmaan apukysymyksien avulla. Osuudessa tarkastellaan muun muassa tutkimuksen toteutusta, tutkimusmenetelmiä sekä tutkimuksen rakennetta, jonka jäl-

keen tarkastellaan kohderyhmän vastauksia ja johtopäätöksiä (luku 5). Viimeisessä osuudessa (luku 6) tehdään yhteenveto tutkimuksen tuloksista, luotettavuudesta sekä opinnäytetyön vaikuttavuudesta.

2 Sijoittaminen

2.1 Sijoittamisen määritelmä

Sijoittaminen ja säästäminen ovat arkikielessä erittäin haastavia sanoja erottaa toisistaan. Kun puhutaan toiminnasta, jota kutsutaan nimellä ”säästäminen”, niin tulee mieleen ”sentin venyttäminen”. Tällä rahankäytön optimoinnilla tarkoitetaan menojen vähentämistä esimerkiksi jonkin halutun esineen tai palvelun ostamista varten. Näin säästämisen määrittää myös Pesonen (2014, 10), jonka mukaan säästäminen on rahan käytön optimointia halvempia tuotteita ostamalla, tai jopa jättämällä tiettyjä asioita ostamatta. Toinen merkitys hänen mukaansa on, että pannaan rahaa sivuun ilman sen kummempaa tuottotavoitetta. Yleisin tapa säästää on laittaa rahaa pankkitilille. (Pesonen 2014, 10.) Kun raha on siirretty pois omalta käyttötililtä, sen ajatellaan olevan turvassa omilta heräteostoksilta ja houkutuksilta.

Sijoittaminen, toisin kuin säästäminen, voi olla toiselle elinkeino, kun taas toiselle se voi olla hyvin haastavaa. Mielenpitoet ja mielikuvat sijoittamisesta vaihtelevat hyvin laajasti. Sijoittamisesta puhuessa voidaan puhua niin monista eri asiasta, ja sen oma sanastokin voi olla monelle hyvin vaikea ymmärtää. Sijoittamisen aloittaminen voidaan nähdä ylitsepäaseämmän vuorena, vaikka se on todellisuudessa säästämisen jälkeen seuraava askel kohti vaurastumista (Hämäläinen, 2005, 15.)

Sijoittamisen ja säästämisen erottavat toisistaan sijoittajan tavoiteltu tuotto; sijoittaja haluaa tehdä säästöistään voittoa ja näin kasvattaa sijoittamaansa rahamäärää (Pesonen, 2014, 10). Voi kuvitella, että säästäjä muuttuu sijoittajaksi

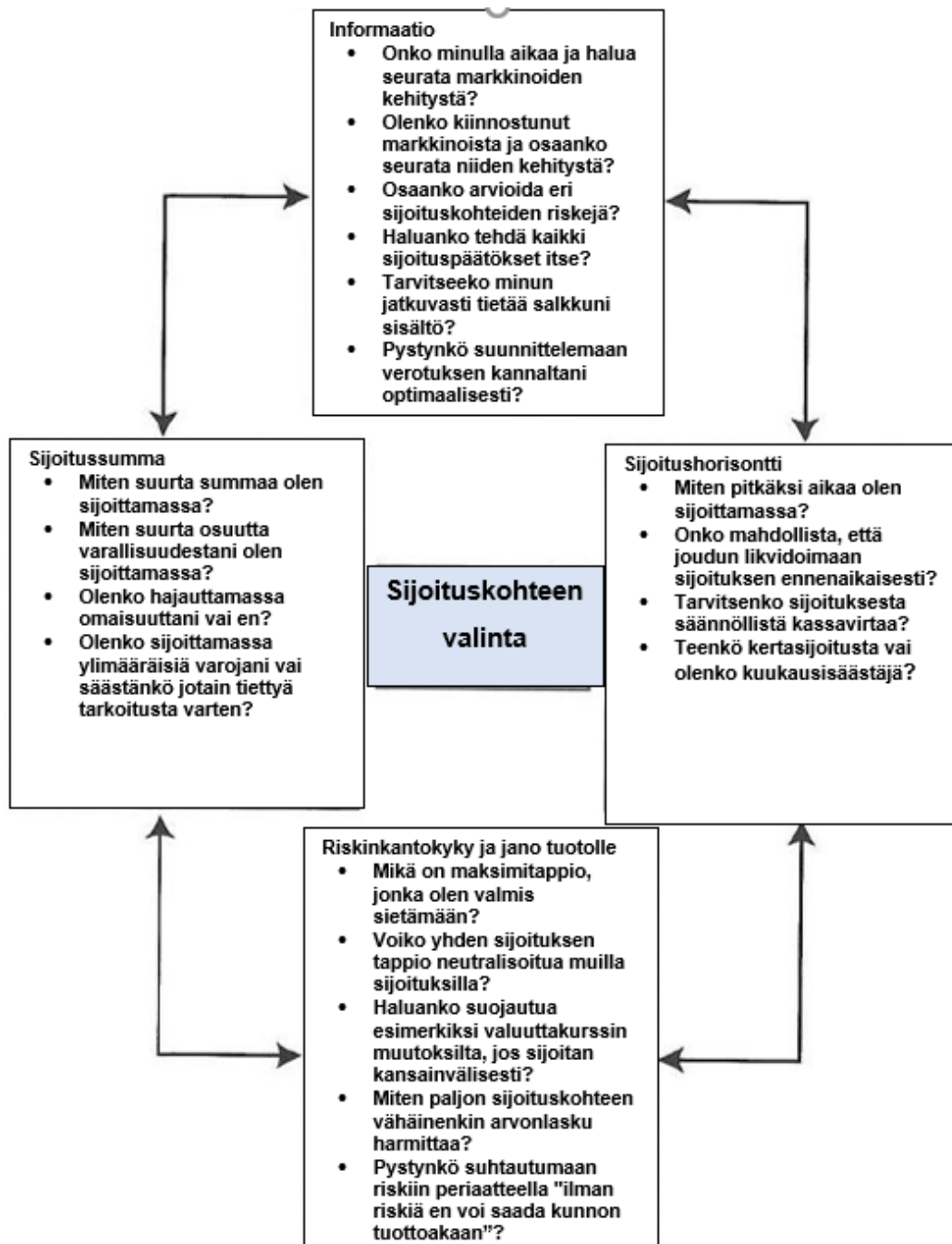
siinä hetkessä, kun hän haluaa säästöilleen pankkitiliä parempaa tuottoa. Esimerkiksi perinteisessä säästöpossussa kolikot eivät tuota mitään, samoin kuin pankkitilillä olevat varat. Pankkitileillä olevat varat voivat jopa menettää reaalista ostoarvoaan inflaation takia. Vuonna 2018 inflaatio oli keskimäärin 1,1 % (Findikaaattori, 2019), kun parhaimmillaan pankkitilille maksettavat korot Danske Bankissa olivat 0,2 % (Danske Bank, 2019). Laittamalla samaiset rahat johonkin sijoituskohteeseen voi pidemmällä aikavälillä saada sijoitetut rahat esimerkiksi kaksinkertaisena takaisin, ja ne ovat myös paremmin suojassa inflaatiolta (Puttonen & Repo, 2011, 22). Tämän tavoitteen saavuttamiseksi täytyy kuitenkin olla valmis näkemään töitä – on perehdyttävä sijoittamiseen ja vertailtava eri vaihtoehtoja. Vertailtavia kohteita on Suomessa jopa tuhansia, ja kokeneempi sijoittaja voi alkaa harkitsemaan myös ulkomaalaisia sijoituskohteita. Kokeneet sijoittajat voivat hakea ulkomaalaisilta markkinoilta sellaisia etuja, joita kotimaisilla sijoituskohteilla ei voi saavuttaa. Sijoittajat voivat esimerkiksi saada huomattavasti pienemmän riskin, koska ulkomaalaiset markkinat eivät useinkaan kehity samalla tavalla kuin kotimaiset markkinat (Siegel, 1998, 140). Esimerkiksi Suomen talouden ollessa taantumassa Aasian markkinat voivat kehittyä voimakkaasti.

Koska sijoittajalla on aina tavoite saada rahoilleen tuottoa, on tärkeää tiedostaa sijoittamisen riskit. Riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä, ja se onkin toinen merkittävä ero sijoittamisen ja säästämisen välillä. Säästöpossussa ja pankkitilillä rahat ovat turvassa, mutta sijoittamalla rahat esimerkiksi korkeariskisiin sijoituskohteisiin ne voivat menettää arvoaan hieman, tai jopa kokonaan. Pesonen toteaa, että on tärkeää määritellä millaista riskiä sijoittaja kestää, koska suuriin tuotto-odotuksiin liittyy usein suuret riskit. Riskiä voi hallita, mutta sitä ei kannata kokonaan poistaa riskikolikon kääntöpuolella olevien tuotto-odotusten takia (Pesonen 2014, 10).

2.2 Sijoittamisen aloittaminen

Rahoitusmarkkinat ovat täynnä erilaisia sijoituskohteita. Oikean sijoituskohteen valitsemiseen kannattaa perehtyä huolellisesti, mutta sitä ennen tulee tuntea

itsensä sekä omat kyvyt sijoittamiseen. Hätiköidyt päätökset sijoittamisessa päätyvät harvoin hyvään lopputulemaan. Omien kykyjen kartoittamiseksi suositellaan aina tehtäväksi sijoitussuunnitelma, ja sen voi tehdä joko itsenäisesti tai asiantuntijan kanssa. Sijoitussuunnitelman avulla pystyy suunnittelemaan itselle tärkeitä asioita, kuten mihin konkreettiseen asiaan haluaa sijoittaa, sijoituskohteiden vastuullisuutta, sijoitusjakaumaa, sijoitettavaa summaa sekä omaa riskinottoa. Sijoitussuunnitelman teossa auttaa mielellään pankki, varsinkin silloin, kun halutaan sijoittaa korkeariskisempiin tuotteisiin isommilla summilla. Sijoitussuunnitelman tekemisen tueksi Puttonen & Repo (2011, 18) ovat luoneet *Sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä* -kuvion (Kuvio 1). Ennen erilaisten vaihtoehtojen vertailua kannattaa sijoittajan miettiä vastauksia kuviossa esitettyihin neljään tärkeään sijoittamisen aloittamiseen liittyvään kysymykseen. Kun tietää kysymyksiin vastaukset, jää jäljelle paljon alkuperäistä vähemmän sijoitusvaihtoehtoja, joihin sijoittaa. (Puttonen & Repo, 2011, 18)

Kuvio 1. Sijoittajan neljä tärkeintä kysymystä. (Puttonen & Repo 2011, 18)

Kysymys 1: Sijoitussumma

Ennen sijoittamisen aloittamista on erittäin tärkeää tietää oma kuukausittainen budjetti ja tarkastella omaa taloudellista kykyä sijoittamisen aloittamiseen. Budjetin laatiminen on erittäin hyvä tapa tarkastella omia tuloja ja menoja sekä saada sen avulla selville kustannuksia, joita voisi karsia ja ohjata sijoituksiin.

Sijoitettava summa voi oman varallisuuden tai tulojen mukaan vaihdella huomattavasti, ja onkin hyvä tietää, kuinka suurta osaa omasta varallisuudesta on sijoittamassa. Sijoitettava summa suhteessa omaan pääomaan on yhteydessä omaan riskinotto-kykyyn, siksi on tärkeää miettiä suuremman osuuden kohdalla riskiä tarkemmin (Puttonen & Repo, 2011, 18). Tärkeintä kuitenkin on, että tuloja olisi enemmän kuin menoja pakollisten kustannusten, kuten asumisen ja ruuan jälkeen. Sijoitettavan pääoman tiedostamiseksi on Danske Bank luonut omille asiakkailleen jaettavaksi Excel-taulukon, johon voidaan määrittää kuukausittaiset tulot sekä kiinteät menot. Kiinteiden menojen listaamisen jälkeen voi taulukkoon syöttää arvioita muuttuvista menoista, ja tuloksena nähdään, paljonko rahaa jää kuukaudessa sijoitettavaksi. Budjetin tiedostaminen ja siinä pysyminen on myös hyvin palkitsevaa

Kun oma sijoitettava summa on tiedossa, voi miettiä sen kohdistamista valittuun sijoituskohteeseen. Jos varallisuutta on ehtinyt kertymään, voi sijoituksen aloittaa tekemällä suuremman kertasijoituksen ja kasvattaa tätä mahdollisuuksien mukaan kuukausittaisilla sijoituksilla. Jos varallisuutta taas ei ole ehtinyt vielä kerryttää, niin voi sijoittamisen aloittaa pienemmillä kertasijoituksilla. Sijoittamisen voi esimerkiksi aloittaa laittamalla joka päivä euron säästöpossuun tai pankkitilille, ja kuun lopussa sijoittaa samaiset varat johonkin sijoitusinstrumenttiin (Hämäläinen 2005, 11).

Kysymys 2: Informaatio

Informaatiota kutsutaan rahoitusmarkkinoilla polttoaineeksi, ja sen hankinta ja käsitteleminen erottavat hyvät sijoittajat huonoista. Osakkeiden kurssit voivat vaihdella päivän aikana jopa kymmeniä prosentteja, jonka takia sijoittaminen voi olla sijoitustyylin mukaan jopa minuuttipeliä. Kurssien heilahtelu liikuttaa sijoittamisen ammattilaista huomattavasti enemmän kuin aloittelijaa, koska ammattilaisella sijoitettavat summat ja voittotavoitteet ovat aloittelijaa korkeammalla. Tällaisessa sijoitusmaailmassa sijoittajan kannattaa kysyä itseltään, onko hänellä aikaa ja kykyä hankkia ja käsitellä tietoa markkinoista (Puttonen & Repo, 2011, 25). Tällaista informaatiota voivat olla esimerkiksi pörssikurssien kehitys sekä osto- ja myyntisuositukset. Osto- ja myyntisuositukset perustuvat

pankin ekonomistien tekemiin oletuksiin osakkeiden tulevaisuudesta, mutta Siegel (1998, 90) viittaa Warren Buffettiin, jonka mukaan erilaisista oletuksista tai arvailuista voi kuitenkin joutua maksamaan korkeaa hintaa. Hänen mielestään markkinoiden epävarmuus on pitkällä aikavälillä sijoittavan paras ystävä Siegel (1998, 90). Epävarmuus on tekijä, jota ekonomistitkaan eivät osaa enustaa.

Informaation käsittelyyn liittyy vahvasti myös sijoittajan kärsivällisyys. Esimerkiksi laskukauden aikana kokenut sijoittaja ei lähde muiden tavoin myymään osakkeitaan, vaan odottaa kärsivällisesti vielä muutaman vuoden, jonka jälkeen kurssit ovat todennäköisesti vielä aikaisempaa korkeammalla (Oma-aikalehti, 2019). Pitkän aikavälin sijoittamien kannattaa myös osakemarkkinoilla. Esimerkiksi Yhdysvaltojen pörssissä 200 vuoden aikana osakkeiden reaaliset tuotot ovat olleet noin seitsemän prosenttia, vaikka syyt niiden tasaisiin tuottoihin pitkällä aikavälillä eivät olekaan tiedossa. Pitkän aikavälin tuotot ovat toki riippuvaisia taloudellisesta kasvusta, tuottavuudesta sekä riskinotosta, mutta yrityksen kykyyn luoda arvoa vaikuttavat pätevä johto, vakaa omistusoikeutta arvos-tava poliittinen järjestelmä sekä kilpailullisen ympäristön luoma paine tuottaa arvoa kuluttajille (Siegel 1998, 21).

Jos oma ymmärrys tai aika eivät riitä markkinoiden seuraamiseen, on mahdollista antaa sijoitukset ulkopuolisen hoitoon. Näin voi tehdä niin pien- kuin suur-sijoittajakin. Esimerkiksi Danske Bank tarjoaa asiakkailleen sijoituspaketteja palveluista, joissa asiakas tekee kaikki sijoituspäätökset itse tai vaihtoehtoisesti Danske Bank hoitaa kaiken sijoittajan varainhoidon ja tekee siihen liittyvät päätökset.

Valitse oma tapasi sijoittaa

Digitaalisesti

Laadi sijoitussuunnitelmasi verkkopankissasi
- me sijoitamme puolestasi.

[Tutustu](#)

Omatoimisesti

Sinä sijoitat
- me tarjoamme kattavat työvälineet.

[Tutustu](#)

Yhdessä kanssamme

Laadimme sijoitussuunnitelmasi yhdessä
- sinä sijoitat, me annamme neuvoja.

[Tutustu](#)

Sijoitamme puolestasi

Laadimme sijoitussuunnitelmasi yhdessä
- me sijoitamme puolestasi.

[Tutustu](#)

Kuva 1. Danske Sijoituspalvelut (Danske Bank, 2019)

Itselläni on käytössä Danske Bankin tarjoama Danske Varainhoito Online -palvelu, jota olen käyttänyt nyt noin yhdeksän kuukauden ajan. Varainhoito Online ratkaisun voi ottaa käyttöön 10 euron sijoitettavalla summalla kuukaudessa, ja sen etuina ovat helppous ja kustannustehokkuus. Käyttöönotto vie vain noin 20 minuuttia, kun vastaa Dansken nettisivuilla olevaan kyselyyn. Kysely on pakollinen sijoittamisen aloittamiseksi, ja vastausten perusteella Danske Bank tarjoaa sopivaa sijoitusratkaisua, esimerkiksi yhdistelmärahastoa. Tarjottu sijoitusratkaisu sopii asetettuun tavoitteeseen, sijoitusaikaan ja sijoitettavaan summaan. Vaihtoehto sopii erityisesti aloittelevalle sijoittajalle, koska siinä luodaan sijoitussuunnitelma vastauksien pohjalta ja tarjotaan vaihtoehtoisia rahastoja sijoittamisen aloittamiseksi. Palvelu on lisäksi täysin digitaalinen, ja sijoituksia pääsee tekemään yhdellä tilisiirrolla silloin kun haluaa ja juuri sillä summalla mikä elämäntilanteeseen parhaiten sopii.

Toinen varainhoidon ratkaisuista Varainhoito Onlinen lisäksi on Danske Varainhoito Yksilöllinen, joka on esimerkki täysin ulkoistetun varainhoidon palvelusta. Tämän ratkaisun saadakseen on sijoitettavan summan oltava yli 200 000 euroa. Käyttöön saa tällöin oman nimetyn sijoitusasiantuntijan, joka hoitaa salkkua sijoittajan puolesta (Danske Bank, 2019).

Kysymys 3: Sijoitushorisontti

Koska aika on sijoittajan paras ystävä (Pesonen 2014, 19), on aloittelevan sijoittajan hyvä ajatella omaa sijoitushorisonttia, eli tulevaisuutta. Usean kymmenen vuoden sijoitusaika on aina parempi kuin yhden vuoden, ja aika voiikin tarjota monia eri mahdollisuuksia myös niihin sijoituskohteisiin, joissa riski ei ole niin suuri. Esimerkiksi korkoa korolle -periaate toimii sijoittamisessa yhtä tehokkaasti kuin säästötileillä, jopa voimakkaammin. Korkoa korolle -ilmiöllä tarkoitetaan tilannetta, jossa sijoitettu tai säästetty pääoma kerryttää vuosittain korkoa ja sen avulla myös pääoma kasvaa. Seuraavina vuosina korkoa kertyy alkuperäisen pääoman lisäksi myös korolle (Pesonen 2014, 20). Korkoa korolle -ilmiötä voi hyödyntää tilisäästäjä, mutta myös osakesijoittaja. Osakkeista tulevia osinkoja voi esimerkiksi uudelleen sijoittaa, jolloin alkuperäinen sijoituspääoma ei suoranaisesti kasva. Alla oleva taulukko (taulukko 1) kertoo hyvin ilmiöstä ja sen vaikutuksesta 100 euron alkupääomalle:

Vuotta	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	7 %	8 %	9 %	10 %
1	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110
2	102,01	104,04	106,09	108,16	110,25	112,36	114,49	116,64	118,81	121,00
3	103,03	106,12	109,27	112,49	115,76	119,10	122,50	125,97	129,50	133,10
4	104,06	108,24	112,55	116,99	121,55	126,25	131,08	136,05	141,16	146,41
5	105,10	110,41	115,93	121,67	127,63	133,82	140,26	146,93	153,86	161,05
6	106,15	112,62	119,41	126,53	134,01	141,85	150,07	158,69	167,71	177,16
7	107,21	114,87	122,99	131,59	140,71	150,36	160,58	171,38	182,80	194,87
8	108,29	117,17	126,68	136,86	147,75	159,38	171,82	185,09	199,26	214,36
9	109,37	119,51	130,48	142,33	155,13	168,95	183,85	199,90	217,19	235,79
10	110,46	121,90	134,39	148,02	162,89	179,08	196,72	215,89	236,74	259,37
11	111,57	124,34	138,42	153,95	171,03	189,83	210,49	233,16	258,04	285,31
12	112,68	126,82	142,58	160,10	179,59	201,22	225,22	251,82	281,27	313,84
13	113,81	129,36	146,85	166,51	188,56	213,29	240,98	271,96	306,58	345,23
14	114,95	131,95	151,26	173,17	197,99	226,09	257,85	293,72	334,17	379,75
15	116,10	134,59	155,80	180,09	207,89	239,66	275,90	317,22	364,25	417,72
16	117,26	137,28	160,47	187,30	218,29	254,04	295,22	342,59	397,03	459,50
17	118,43	140,02	165,28	194,79	229,20	269,28	315,88	370,00	432,76	505,45
18	119,61	142,82	170,24	202,58	240,66	285,43	337,99	399,60	471,71	555,99
19	120,81	145,68	175,35	210,68	252,70	302,56	361,65	431,57	514,17	611,59
20	122,02	148,59	180,61	219,11	265,33	320,71	386,97	466,10	560,44	672,75

Taulukko 1. Korkoa korolle -ilmiö (Pesonen 2014, 21)

Yleensä sijoitushorisontin ratkaisee sijoitustoiminnan tavoite (Puttonen & Repo, 2011, 21), eli se mitä varten rahaa sijoitetaan. Nuorella aikuisella sijoitustoiminnan tavoite voi olla esimerkiksi ensimmäisen asunnon osto, kun taas yli 50 -vuotiaalla tavoite voi olla taloudellinen varautuminen eläkettä varten. On myös mahdollista, että 25 -vuotias pitää tavoitteenaan sijoittamista eläkettä varten, jolloin aikahorisontti voi olla lähes 45 vuotta. Nuoren eläkesijoittajan kohdalla onkin huomioitava riski siitä, että voiko hänen elämässään tulla eteen tilanne ennenaikaisesta sijoitusten likvidoinnista, eli rahaksi muuttamisesta. Jotkin rahastosopimukset voivat veloittaa suuriakin summia määräaikaisen sijoitussopimuksen purkamisesta.

Eläkettä varten säästäminen on yleinen rahastosijoittamisen syy, esimerkiksi Yhdysvaltojen Sijoitusyhdistyksen tutkimuksen mukaan 92 % yhdysvaltalaisista rahastosijoittajista varautuu omiin eläkepäiviinsä. Myös kiinalaiset varautuvat McKinseyn mukaan eläkkeeseen, kun maan rahastosijoittajista 43 % sijoittaa tätä tavoitetta varten. Suomessa eläkettä varten sijoitetaan Sampo Pankin tuottaman tutkimuksen mukaan vain 12 % suomalaista (Puttonen & Repo, 2011, 21). Ennenaikainen eläkkeelle siirtyminen on kuitenkin nouseva trendi suomalaisten nuorten keskuudessa, ja ilmiötä kutsutaan nimellä FIRE (*eng. financial independence retire early*). Ennenaikaisen eläköitymisen mahdollistamiseksi tarvitaan taloudellista riippumattomuutta, että työelämästä voidaan irtaantua. Danske Bankin tuottaman tutkimuksen mukaan pohjoismaalaisista nuorista 25 % tavoittelee ennenaikaista eläkkeelle siirtymistä sijoitustensa avulla, ja suomalaisista 18-29 -vuotiaista 42 % mielestä eläkesäästäminen kannattaa aloittaa 20-30 -vuotiaana (Danske Bank, 2019).

Sijoitusmaailmassa on käytössä myös erilaisia osto-ohjelmia, joiden toimintaperiaate perustuu pitkään sijoitusaikaan sekä mahdollisimman alhaiseen ostohintaan. Ohjelman toimintaperiaate perustuu osakkeiden hinnan ja todellisen arvon välisiin vertailuihin, ja ohjelman käyttö mahdollistaa osakkeiden ostamisen teoreettisesti todellista arvoa alemmalla hinnalla. Tavoitteena on suunnitella osakkeiden kehitystä oman tuottovaatimuksen mukaisesti, niin sanotusti diskonttaamalla yrityksen kehitystä tulevaisuuteen (*Random Walker* -blogspot 2011).

Osto-ohjelma käynnistyy, kun osakkeen kurssi laskee joko tietyn euromääräisen tai prosentuaalisen arvon verran alle asetetun tavoiteostohinnan (*eng. intrinsic value*). Osto-ohjelmaa suositellaan käytettäväksi pitkällä aikavälillä, eli yli vuodeksi. Ei siis kannata ostaa kaikkia osakkeita heti kun kurssit laskevat tavoitekurssin alapuolelle, vaan suunnitella jokin tietty osake- tai rahamäärä, jolla ostoja tehdään esimerkiksi 4-8 kertaa (*Random Walker* -blogspot, 2011). Alla olevassa taulukossa (Taulukko 2) esimerkki osto-ohjelmasta)

Nokian renkaat (osto-ohjelman suunnitelma)					
Määrä	63	67	71	75	80
Kpl-hinta	19,00	18,00	17,00	16,00	15,00
Kokonaishinta	1197	1206	1207	1200	1200
Keskihinta		18,48	17,96	17,43	16,88
Kpl-hinnan muutos (%)		-5,3 %	-5,6 %	-5,9 %	-6,3 %
Kpl-hinnan muutos (EUR)		-1,00	-1,00	-1,00	-1,00

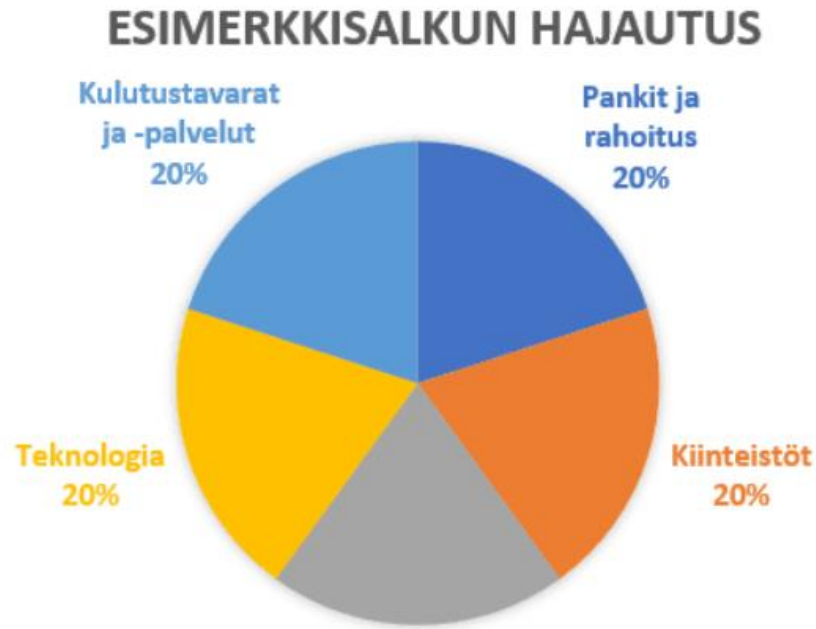
Taulukko 2. Osto-ohjelma, Nokian renkaat (*Random Walker* -blogspot, 2011).

Taulukossa 2 Random walker on the \$treet – blogin kirjoittaja on suunnitellut itselleen osto-ohjelman Nokian renkaan osakkeille. Ohjelma on viisivaiheinen, ja jokaisella ostokerralla osakkeita on tarkoitus ostaa noin 1200 eurolla. Osto-ohjelma on vuodelta 2011 ja perustuu kirjoittajan 12 % tuotto-odotukseen. Blogin kirjoittaja on asettanut tavoitehinnaksi 19 euron ostohinnan, jolloin osto-ohjelma käynnistyy. Ensimmäinen osto tapahtuu, kun osakkeen hinta on 19 euroa, seuraava kun hinta tippuu 18 euroon ja loppuu lopulta silloin kun tavoittaa määritellyn alimman mahdollisen hinnan (*eng. rock bottom value*), jonka alle osakkeen hinta ei voi teoreettisesti enää laskea. Yleistä on myös nostaa sijoitettavaa summaa sitä mukaan, kun osakkeen kurssi laskee. Ohjelman loppuessa Nokian renkaita on ostettu 6000 euron edestä osakkeen keskihinnan ollessa 16,88 euroa. Kurssin laskiessa teoreettista pohjahintaa vielä alemmas on mahdollista ohjelmaa jatkaa esimerkiksi ottamalla velkaa tai keskeyttää muita käytössä olevia osto-ohjelmia voiton maksimoimiseksi (<http://randomwalkerblogi.blogspot.com>).

Kysymys 4: Riskinotto-kyky ja jano tuotolle

Monet psykologit ovat tutkineet sijoittamisen psykologisia vaikutuksia. Tutkimuksista suurin osa liittyy riskinottohalukkuuteen, tappion kokemiseen ja voiton ymmärtämiseen. On esimerkiksi tutkittu, että sijoittaja kokee sijoitustensa tappioista enemmän mielihäpeää, kuin voittoa tuottavat sijoitukset aiheuttavat mielihyvää. Kymmenen prosentin tappio voi tuntua paljon voimakkaammalta kuin kymmenen prosentin voitto (Pesonen 2014, 27). Nordean sijoitusjohtaja Lars Haggren muistuttaa Taloustaito -lehdessä (10/2019), että riskinottoaminen ei takaa parempaa tuottoa, vaan korkeampi riski mahdollistaa paremman tuoton tavoittelun.

Tämän takia sijoitussuunnitelmassa on hyvä miettiä omaa riskinotto-kykyä, ja sitä kuinka paljon nykyinen taloustilanne kestää tappioita. Riskinhallintakeinona suositeltavaa onkin hyvä miettiä: a) miten suuren riskin on valmis ottamaan ja b) millaisia keinoja hajauttaminen tarjoaa riskin pienentämiseen? (Puttonen & Repo, 2011, 24) Hajauttamisella tarkoitetaan sijoitusten jakamista useampaan eri kohteeseen, ja sen tavoitteena on riskinhallinta. Hajauttaessa sijoitusten kokonaisriski laskee, ja sijoituskohteiden korrelaation mukaan toisen kohteen arvon laskiessa toisen arvo nousee (Pesonen, 2014, 32). Osakkeita ostaessa voi hajautusta hakea valitsemalla salkkuun eri toimialojen osakkeita tai eri omaisuusluokkia. Salkkua voi hajauttaa esimerkiksi valitsemalla salkkuun osakkeiden lisäksi valita valtio- tai yrityslainoja. Osakkeiden avulla hajautukseen on hyvä valita vähintään viittä eri toimialan yritystä (Kuvio 2). Eri toimialoja voivat olla esimerkiksi kulutustavarat ja palvelut, pankit ja rahoitus, kiinteistöt, teollisuus ja teknologia (Sijoittaja, 2019). Rahastoihin sijoittamalla hajautus on tehty jo valmiiksi, ja hajautusta hoitaa aina rahastonhoitaja.

Kuvio 2. Esimerkkisalkun hajauttaminen osakkeiden avulla (Sijoittaja, 2019)

Sijoittajat voidaan Pesosen (2013, 40-41) mukaan jakaa kolmeen kategoriaan heidän riskinotto kykynsä mukaan: varovaiset, maltilliset sekä tuottohakuiset sijoittajat. Varovainen sijoittaja on sijoitustavoiltaan arka, eikä halua, että sijoitettu pääoma menettää arvoaan. Varovainen sijoittaja tietää ja ymmärtää, että riskin ollessa matala, myös tuotto tulee olemaan pientä. Varovainen sijoittaja voi valita salkkuunsa esimerkiksi erilaisia korko- tai yhdistelmärahastoja, joissa riskit ovat matalia.

Maltillinen sijoittaja taas sietää varovaista sijoittajaa enemmän riskiä, mutta silti haluaa turvata osan sijoituksistaan. Maltillisen sijoittajan salkku voi koostua esimerkiksi tietyssä suhteessa osakesijoituksista ja korkosijoituksista, ja riskiä voi vaihdella sijoitusjakaumaa muuttamalla.

Tuottohakuinen sijoittaja on varovaiseen ja maltilliseen sijoittajaan verrattuna reilusti riskinottohaluisempi, ja tavoittelee siksi sijoittamiensa pääomiensa nopeaa nousua. Sijoittaja ymmärtää korkean riskin omissa sijoituskohteissaan ja yleensä suorat pörssiosakkeet ovat sopivimpia sijoituskohteita. (Pesonen 2014, 40–41).

2.3 Osakkeet

Pörssiosakkeet ovat sijoittamista puhtaimmillaan, ja osakesijoittamista kutsutaankin sijoittamisen kuninkuuslajiksi (Hämäläinen 2005, 22–25). Osakkeella tarkoitetaan nimensä mukaisesti yhtä osaa yrityksestä, ja osakkeenomistaja on tällöin myös yksi monesta yrityksen omistajasta. Jotta yrityksen osakkeita voidaan ostaa osakepörssistä, on yrityksen oltava listautunut julkiseksi osakeyhtiöksi. Julkisen osakeyhtiön voi tunnistaa yrityksen nimessä olevasta ”Oyj”-pääteestä, esimerkiksi Elisa Oyj, joka oli vuonna 2017 toiseksi suosituin suomalainen kansanosake heti Nokian jälkeen. Suomalaiset arvostavat osakkeita sijoituskohteena, ja Suomessa olikin vuoden 2017 syyskuussa 803 046 yksityishenkilö, jotka olivat valinneet sijoitussalkkuunsa joko kokonaan tai osakseen osakkeita (Pörssisäätiö 2017). Myös niiden osakeyhtiöiden osakkeita on mahdollista ostaa, jotka eivät ole listautuneet pörssiyrityksiä. Esimerkiksi suomalainen Privanet -palvelu toimii kauppapaikkana näille osakkeille. Privanet käy kauppaa listaamattomien yritysten osakkeiden jälkimarkkinoilla

Pörssiosakkeilla käydään kauppaa Helsingin pörssissä. Sitä kutsutaan myös nimellä Nasdaq Helsinki, koska se on osa Nasdaq OMX konsernia. Ennen osakkeiden ostamista kannattaa avata arvo-osuustili, joka toimii osakkeiden säilytyspaikan lisäksi osakkeiden kauppapaikkana. Arvo-osuustiliä voivat tarjota ja hoitaa joko pankki tai yksityiset rahoituslaitokset, ja palveluntarjoaja toimii myös osakkeenvälittäjinä. Aina kun haluaa esimerkiksi ostaa tai myydä osakkeita, on siitä tehtävä pyyntö ja niin sanottu tarjous osakkeenvälittäjälle, joka tekee kaupat asiakkaan puolesta. Arvo-osuustilien hinnat voivat vaihdella eri osakkeenvälittäjien kohdalla paljon, joten palveluntarjoajien hinnoitteluun on syytä perehtyä.

Sijoittaminen osakkeisiin on kannattavaa, ja oikein sijoittamalla voi saavuttaa huomattavasti suuremmat tuotot verrattuna muihin sijoitusmuotoihin (Puttonen & Repo 2011, 26). Osakkeet ovat myös riskiä rakastavan sijoittajan ensimmäinen valinta. Aikaisemmin mainituista sijoittajatyypeistä osakkeisiin sijoittaa todennäköisimmin tuottohakuinen sijoittaja, joka on valmis kantamaan sijoituksis-

taan korkeimman riskin. Ennen osakkeiden valitsemista, on suositeltavaa tarkistaa ainakin yrityksen ja sen osakkeiden viimeaikaiset tuotot, osingonjako, rahavirrat, kirjanpitoarvo, markkina-arvo sekä yrityksen viimeisimmät tapahtumat (Siegel, 1998, 91).

Osakkeenomistajan motiivi ostaa osaketta on toivoa sen hinnan, eli kurssin nousua. Tällöin hänen sijoittamansa pääoma kasvaa. Osakkeen hinta pörssissä määräytyy kysynnän ja tarjonnan perusteella. Kurssi muuttuu jatkuvasti ostajien tekemien ostotarjousten ja myyjien myyntitarjousten perusteella. Kauppa tapahtuu, kun nämä hinnat ovat yhtä suuret. Kun yrityksellä menee hyvin esimerkiksi yrityskaupan tai suuren tilauksen ansiosta, osakkeesta ollaan valmiita maksamaan sen aikaisempaa kurssia korkeampaa hintaa. Ostajia on tällöin enemmän kuin myyjiä, ja tällöin osakkeen hinta nousee, ja osakkeiden tuoreet omistajat toivovatkin saman nousun jatkuvan (Pesonen, 2014, 89). Useimmat sijoittajat pyrkivät ostamaan niiden yritysten osakkeita, jotka he kokevat houkutteleviksi tulevaisuuden tuottojen takia. He toivovat samalla, että muut sijoittajat samais-tuvat heidän ajatteluunsa yrityksen houkuttelevuudesta ja jos näin käy, niin osakkeen arvo nousee (Siegel 1998, 74).

Toinen motiivi osakkeenostamiseen ovat niistä saatavat osingot. Tällöin sijoittaja sijoittaa varojaan yritykseen saadakseen osan sen voitosta osingon muodossa. Osingoksi kutsutaan yrityksen voitonjakoa ja siitä on määrätty osakeyhtiölaissa (624/2006) (Vero, 2014). Osakeyhtiölain mukaan suomalaisten osakeyhtiöiden tarkoituksena on tuottaa osakkeen omistajilleen voittoa, ja tätä voittoa jaetaan omistajille osinkojen muodossa (Finflex, 2019, Osakeyhtiölaki 624/2006). Jos yrityksen yhtiökokous on päättänyt jakaa omistajilleen osinkoa, on yleinen irtoamispäivä keväällä, jolloin tilinpäätös on tarkistettu. Varsinkin suurilla pörssiyhtiöillä, esimerkiksi Fortumilla, on tapana jakaa osinkoa vuosittain. Fortum on maksanut nyt useana vuonna peräkkäin osakekohtaista osinkoa 1,10 euroa, ja irtoamispäivä on ollut 27.3.2019 ja maksupäivä 4.4.2019 (Taloussanomien, 2019). Osinkotuloista 15 % on verovapaata, ja loput 85 % verotetaan normaalin pääomatuloverotuksen mukaisesti. Pääomatulovero on 30 000 euroon asti 30 % ja sitä suuremmissa summissa 34 %. Näiden lisäksi

osakkeiden myyntivoittoa verotetaan pääomatuloverotuksen mukaisesti. Vähennyskelpoisia osakkeiden kustannuksia ovat niiden hoidosta ja säilyttämisestä johtuneet kulut, kunhan ne ylittävät 50 euron omavastuuosuuden. Jos osakkeiden myyntisumma on pienempi kuin hankintasumma, voi tämän luovutustappion vähentää pääomaverotuksessa. (Pörssisäätiö 2019, 9-26.) Kalenterivuoden sisällä yhteensä alle 1000 eurolla myydyt osakkeet ja rahastot ovat verovapaita (S-pankki, 2019).

2.4 Rahastot

Rahastosijoittaminen on osakkeiden rinnalla toinen suomalaisten suosima sijoitustapa, ja 21 % alle 18 -vuotiaiden lasten isistä vastasi Danske Bankin *taloudellinen mielenrauha* -tutkimuksessa säästävänsä lapselleen juuri rahastoiden avulla. Suomalaisista äideistä vain 14 % säästää lapsilleen rahastoiden kautta (Danske Bank, 2019). Rahastoihin sijoittaminen on helppoa ja vaivatonta, ja aloittelevalla piensijoittajalla ne ovat tämän takia hyvä valinta. Piensijoittaja pääseekin ammattilaisten kelkkaan rahasto-osuuksia ostamalla, eli tekemällä merkinnän. Rahastoihin sijoittamalla saa myös valmiiksi hajautetun sijoituskohteen, koska rahastoyhtiö sijoittaa varat sääntöjen mukaisesti useisiin sijoituskohteisiin, kuten korkorahastoihin, yhdistelmärahastoihin tai osakerahastoihin. Näiden rahastojen riskit vaihtelevat paljon, mutta sitä voi hallita helposti valitsemalla rahastosalkkuun eri rahastoja. Lisäksi jokaisella rahastolla on oma nimetty rahastonhoitaja, joka hallinnoi rahaston sisältöä sen sijoituspolitiikan mukaisesti. Sijoituspolitiikalla tarkoitetaan rahaston korkopapereiden tai osakkeiden alkuperää, kuten maantieteellistä aluetta tai toimialaa, joihin rahasto sijoittaa.

Rahastosijoittaminen mahdollistaa myös yksinkertaisen sijoittamisen kansainvälisille markkinoille, jonne osakesijoittajalla ei ole mahdollisuutta suoraan sijoittaa, kuten kehittyvien maiden velkapapereihin (Pesonen 2014, 116-124). Esimerkiksi Danske Bankilla on rahastovalikoimassaan kehittyvien maiden osakemarkkinoille sijoitettavia rahastoja, joista yksi on Russia K-rahasto. Riskias-

teikolla 1-7 tämä rahasto on riskiltään korkein mahdollinen, ja se suuntaa varojaan hajautetusti julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin merkittäviin venäläisiin yhtiöihin. Vuoden 2019 alusta tuottoa on ollut 35,4 %, mutta Russia K rahastoon sijoittajan on hyväksyttävä korkeasta riskistä johtuvat merkittävät arvovaihtelut (Danske Invest, 2019).

Korkorahastot

Korkorahastot ovat riskiltään ja tuotto-odotuksiltaan rahastoista matalimmat, joihin aloitteleva sijoittaja pääsee mukaan pienilläkin summilla. Rahastojen tuotot perustuvat rahastojen tekemien sijoitusten tuottoihin, eli korkoihin sekä sijoitettavien kohteiden arvonnousuihin ja -laskuihin. Korkorahastot voidaan jakaa vielä niiden juoksuajan perusteella lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastoihin (Pesonen 2014, 133-135). Lyhyen koron rahastot, joita kutsutaan myös rahamarkkinarahastoiksi, sijoittavat saamiaan varoja rahamarkkinasijoituksiin. Rahamarkkinoiden sijoituskohteita ovat eri valtioiden, pankkien tai yritysten korkoinstrumentit, joiden laina-aika on pituudeltaan enintään vuoden. Tuottotavoite pitkällä aikavälillä on ylittää kolmen kuukauden EURIBOR- koron tuotto, ja tämän takia rahamarkkinarahastoja voidaan verrata pankkitilin kaltaiseksi (Pesonen 2014, 133-134). Danske Bankilla on lyhyen koron rahastoja vain kuusi kappaletta. Niistä yksi on nimeltään Danske Invest Yhteisökorko K, jonka osuuden arvo oli lokakuu puolessa välissä 2019 noin 30,296 euroa. Sen sijoituspolitiikkana on sijoittaa hajautetusti lyhyisiin euromääräisiin korkoinstrumentteihin. Se on riskiasteikolla 1-7 tasolla yksi, eli se on sijoituskohteena lähes riskitön. Tuotokin on sen mukainen, koska tuottoa on vuoden 2019 alusta ollut vain 0,38 % (Danske Invest, 2019). Tuotto korkorahastoissa ei ole suurta, mutta siitä huolimatta varat ovat paremmin turvassa inflaatiolta korkorahastoissa, kuin pankkitilillä. Inflaatio oli vuonna 2018 keskimäärin 1,1 % (Findikaattori, 2019).

Pitkän koron rahastot, eli joukkolainarahastot, sijoittavat varansa pitkäaikaisiin valtioiden, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemiin joukkolainoihin, joiden juoksuaika on lyhyen koron rahastoihin verrattuna yli vuoden. Normaalisti niiden juoksuaika on 1-10 vuotta. Rahastojen jakoa voidaan tarkentaa vielä sen

mukaan, mihin rahasto sijoittaa varojaan. Esimerkiksi valtioiden ja julkisyhteisöjen lainoihin sijoittavia rahastoja kutsutaan usein obligaatorahastoiksi ja yrityslainoihin sijoittavia rahastoja yrityskorkorahastoiksi (Pesonen 2014, 134). Danske pitkän koron yhdeksästä rahastosta yksi on nimeltään Danske Invest Obligaatio K, jonka osuuden arvo oli lokakuun puolessa välissä 2019 noin 0,404 euroa. Sen sijoituspolitiikkana on sijoittaa hajautetusti ensisijaisesti Euroopan valtioiden joukkolainoihin ja muihin korkoa tuottaviin arvopapereihin. Rahaston tuotot kuten osingot ja korot sijoitetaan uudelleen. Voittoa rahastolla on vuoden 2019 alusta jo 8,9 %, joten verrattuna lyhyen koron Yhteisökorko K rahastoon tuotto on huomattavasti parempi riskiluokan ollessa 1-7 asteikolla kolme (Danske Invest, 2019). Tuotto ja riskiluokka on korkeampi, kun laina-aikakin on pidempi.

Näiden kahden korkorahaston yhdistelmää kutsutaan keskipitkän koron rahastoksi, joka sijoittaa nimensä mukaisesti sekä lyhyen, että pitkän koron rahastoihin. Sijoitusten jakauma korkorahastojen välillä riippuu korkomarkkinoiden tuotto-odotuksista (Pesonen 2014, 134). Korkorahastojen etuina nähdään niiden helppo lunastaminen osuuksista rahaksi, mahdollisuus merkintöihin pienilläkin summilla ja rahastojen ammattimainen hoito (Pesonen 2014, 135). Korkorahastojen tuotot ovat lähdeveron alaisia tuloja, joita ovat myös esimerkiksi talletustilien korot, eikä niitä lueta pääomatuloiksi. Tuottorahastot taas ovat pääomaverotuksen alaisia, ja vero maksetaan lunastuksen yhteydessä.

Osakerahastot

Osakerahastot ovat korkorahastoihin verrattuna huomattavasti riskialttiimpia, koska osakerahastoon sijoittava altistuu osakemarkkinariskille sen mukaan, millaisille markkinalle rahasto sijoittaa. (Pesonen 2014, 143). Osakerahastot sijoittavat varansa osakkeisiin, ja eri rahastot toimivat eri markkinoilla ja ottavat erilaisia riskejä (Puttonen & Repo, 2011, 66). Maantieteellisesti alue voi olla valtava, koska se sijoittaa koko Aasian markkinoille (Pesonen 2014, 143-145). Danske Bankilla osakerahastoja löytyy useita kymmeniä, ja niiden kaikkien riskitasot ovat 1-7 asteikolla tasoilla viisi tai kuusi. Korkea riski kertoo osakerahas-

tojen huomattavasti suuremmasta riskistä verrattuna korkorahastoihin. Danskella löytyy rahastoja laajasti eri markkinoilta ja eri puolilta maailmaa. Toimialaan sijoittavia osakerahastoja ovat esimerkiksi MediLife K -rahasto, joka sijoittaa varojaan lääketieteeseen, terveydenhoitoon ja biotekniikkaan keskittyvien yritysten osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin ympäri maailmaa. Kehittyviin markkinoihin sijoittavista rahastoista hyvänä esimerkkinä toimivat China K - ja T -rahastot, jotka sijoittavat varojaan osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin, jotka ovat kotoisin Kiinasta, Hongkongista tai Taiwanista. Osakerahastot ovat tuottaneet huomattavasti suurempia voittoja korkorahastoihin verrattuna, koska esimerkiksi China K -rahasto on tuottanut voittoa vuoden 2019 alusta 12,33 %, kun taas MediLife K -rahasto on luonut kolmessa vuodessa jopa 27,51 % voittoa (Danske Invest, 2019).

Yhdistelmärahasto

Kun sijoittaja vaatii rahastoltaan korkean tuotto-odotuksen lisäksi helposti hallittavaa riskiä, voi hän silloin valita salkkuunsa yhdistelmärahaston. Riski on yhdistelmärahaston avulla huomattavasti helpommin hallittavissa kuin sijoittamalla suoraan osakkeisiin ja korkopapereihin, koska hajautuksen hoitaa sijoittajan puolesta rahastonhoitaja. Rahastonhoitajan tehtävänä on sijoittaa rahaston varoja suoraan osake- ja korkomarkkinoille. Osakkeiden ja korkopapereiden painotusta muokkaamalla riskiä on helppo hallita. Suhdetta voi muokata myös silloin kun salkunhoitaja huomaa osakemarkkinoilla menevän hyvin, jonka jälkeen hän saattaa suunnata salkun pääomaa enemmän osakkeisiin. Vastavasti osakemarkkinoiden kääntyessä laskuun voi suhdetta muokata enemmän korkomarkkinoille pääoman turvaamiseksi (Puttonen & Repo 2011, 70).

Danske Bankilla yhdistelmärahastoja on muutamia, joista yksi on Navigaattori K -rahasto. Sen riskiluokitus 1-7 asteikolla on kolme. Rahaston esittelyssä kerrotaan, että sen sisältö voi jakautua osakkeisiin 0-50 %, eli maksimissaan puolet rahaston varoista voi olla sidottuina eri osakkeisiin. Korkomarkkinoille rahasto voi sijoittaa 50-100 % varoistaan. Rahasto sijoittaa kansainvälisesti eri osake- ja korkomarkkinoille (Danske Invest, 2019).

2.5 Asuntosijoittaminen

Asuntosijoittaminen ja sen tarjoamat hyödyt ovat viime vuosien aikana alkaneet kiinnostamaan yhä useampia henkilöitä, jonka lisäksi myös uusia sijoitusasuntoja välittäviä yrityksiä on ilmestynyt markkinoille. Sijoitusasuntojen hankkiminen kiinnostaa myös nuoria aikuisia. Asuntosijoittamisessa on monia etuja, joista suurimpana nähdään säännölliset vuokratulot. Asunnon kunnon ja sijainnin mukaan vuokralainen voi maksaa asunnon omistajalla jopa tuhat euroa kuukaudessa. Kuukausittaisten vuokratulojen avulla asuntosijoittaja voi tavoitella taloudellista riippumattomuutta, lisätuloja ja aikaisempaa eläköitymistä (Sanomalehti Karjalainen, 2016).

Asuntosijoittamiseen liittyy myös monia riskejä, joiden tiedostaminen on asuntosijoittajalle hyvin tärkeää. Asunto-osakkeiden arvo on pitkällä aikavälillä nousut, mutta lähinnä vain kasvukeskuksissa. Riskejä voivat olla arvon vaihtelun lisäksi esimerkiksi remontit, huono vuokralainen, home- ja kosteusvauriot sekä taloyhtiölainat. Taloyhtiölainat nostavat asuntosijoittamisen riskiä, koska ne ovat lainoja, joita ei voi neuvotella samalla tavalla kuin pankkilainaa. Taloyhtiölaina voi kattaa jopa 70 % koko asunnon myyntihinnasta. Esimerkiksi kerrostalojen myynti-ilmoituksissa kerrotaan asunnon myyntihinta sekä velaton hinta. Velattomaan hintaan sisältyy mahdollinen yhtiölaina, ja myyntihinnassa sitä ei ole huomioitu. Yhtiölaina lasketaan riskiksi sen takia, koska jos joku taloyhtiöstä ei pystykään lainaa maksamaan, niin laina tulee muiden taloyhtiön asukkaiden tai omistajien maksettavaksi.

Sijoitusasunnon ostoon vaikuttavat monet tekijät, joiden takia myös useilla pankeilla on monia oppaita sijoitusasunnon ostoa varten. Sijoitusasunnon ostossa esimerkiksi taloyhtiöiden vastike ja asunnon kunto ovat suuressa roolissa. Vastikkeisiin vaikuttaa taloyhtiön kunto, ja viimeaikaiset suuremmat korjaukset, kuten putki- tai ikkunaremontit. Taloyhtiön ja asunnon kunto kannattaa siis arvioida huolellisesti ennen asunnon ostoa (Danske Invest, 2019). Sijoitusasunnoista saatava tuotto on pääomatuloa, josta on maksettava veroa. Asuntosijoittamisen verotusta on kuitenkin kevennetty viime vuosina, joten sijoitusasuntoja

koskevat verosäädökset sallivat sijoittajalle useita asuntoon liittyvien menojen vähennyksen. Verotuksessa voi esimerkiksi vähentää kaikki sijoitusasunnon kulut, joihin kuuluvat vastikkeet, hankinnat sekä remontit, joiden avulla voi nostaa asunnon arvoa silloin, kun se on vuokratyössä. Asunnon remontointiin liittyviä kuluja ei voi vähentää silloin kun asunnossa ei ole vuokralaista. Kotitalousvähennystä ei sijoitusasunnon remontoinnista saa. Hankinnoiksi lasketaan esimerkiksi vuokralaisen käyttöön ostetut kodinkoneet. Jos sijoitusasunnosta jää jonakin vuonna tappiolle, esimerkiksi vuokralaisen puutteen takia, voi tappiot vähentää muista pääomatuloista (YIT, 2019).

2.6 ASP-säästäminen

ASP-tili, eli asunnonsäästöpalkkiotili, on osa ASP -järjestelmää, ja se on tarkoitettu helpottamaan ensiasunnon hankintaa. ASP-tili on nuorten aikuisten suosiossa kahdesta syystä. Se on helppo tapa aloittaa säästäminen omaa asuntoa varten ja sen avulla lainan saanti asunnon hankintaa varten on helppoa. Pankki maksaa säästetyille rahoille 1 % korkoa, sekä 4 % lisäkorkoa tilin avausvuodelta, sekä enintään viideltä seuraavalta vuodelta. Korko maksetaan, kun ASP -tilisopimuksen ehdot täyttyvät ja asunnon kauppakirja on tehty. Lisäksi korko on verotonta. Tämän takia ASP -tilille kannattaa säästää etupainotteisesti, eli säästää mahdollisimman paljon heti tilinavauksen jälkeen, koska tällöin lisäkorkosta saa mahdollisimman suuren hyödyn. Tilille ei voi kuitenkaan heti siirtää useita tuhansia euroja, vaan talletuksiin on asetettu tarkat rajat. Tilille on talletettava vähintään 150 euroa, ja enintään 3000 euroa vuosineljännestä kohden. Tilin vähimmäistalletusaika on kaksi vuotta, eli kahdeksan vuosineljännestä.

Tilin voi avata kuka tahansa ehdot täyttävä 18-39 -vuotias henkilö, ja tilin avulla pystyy kerryttämään varoja ensimmäistä omaa asuntoa ostettavaa lainaa varten. Myös 15 -vuotias voi avata tilin vanhempiensa kanssa. ASP- lainaa voi saada 115 000 – 180 000 euroa riippuen ostettavan asunnon sijainnista. Korkeimman valtion takaaman ASP- lainan saa Helsingistä, jolloin lainamäärä on 180 000 euroa. Toiseksi eniten lainaa saa, jos hankkii asunnon Espoosta, Vantaalta tai Kauniaisista, jolloin lainamäärä on 145 000 euron verran. Kaikissa

muissa Suomen kunnissa lainamäärä on 115 000 euroa. Kun asunnon kauppahinnasta on säästössä 10 %, voi saada lainalle valtion takauksen ja hakea ASP-korkotukilainaa (Danske Bank, 2019). Asuntojen hintojen ollessa kasvukaupungeissa korkealla niin voi ASP-lainan lisäksi olla tarvetta hakea myös lisälainaa.

2.7 Vastuullinen sijoittaminen

Vastuullinen sijoittaminen on kasvava trendi nykypäivän sijoitusmaailmassa, ja yritysten kestävä kehitys ja toiminnan läpinäkyvyys tarkkaillaankin mediassa lähes päivittäin. Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan ensisijaisesti ympäristöasioiden, sosiaaliseen vastuuseen ja hallintatapaan liittyvien tekijöiden huomioon ottamista sijoituspäätöksissä. Näistä asioista käytetään lyhennettä ESG (Environmental, Social and Governance) (Finsif, 2019). Ympäristöön liittyvien asioiden piiriin kuuluvat esimerkiksi paljon esillä olleet ympäristöohjelmat ja ilmastonmuutokseen liittyvät toimet ja asenteet. Sosiaalisen vastuun piiriin taas kuuluvat esimerkiksi työntekijöiden työolosuhteet, -turvallisuus, tasa-arvo sekä yritykseen kohdistuvat yhteiskunnalliset vaikutukset. Hallinnointiin liittyvät esimerkiksi korruptio, verotiedot ja palkitsemisjärjestelmät (Thuren, 2018).

Aloittelevan sijoittajan on hyvä miettiä omia arvojaan, esimerkiksi ilmastonmuutoksen tai työntekijöiden olojen suhteen, ja tämän mukaan miettiä, että mihin yrityksiin ei ainakaan halua rahojaan laittaa (Thuren, 2018). Moni pörssiyritys tekee vuosittain omasta toiminnastaan vastuullisuusraportin tai kertoo omasta vastuullisuudestaan omilla nettisivuillaan. Yksi suosituimmista suomalaisten kansanosakeyhtiöistä oleva Elisa Oyj (Taipale, 2019) kertoo omilla nettisivuillaan omasta vastuullisuudestaan seuraavasti: ”Elisa on sitoutunut yritysvastuulliseen toimintaan. Näemme, että vastuullinen toimintatapamme luo arvoa omistajillemme pitkällä aikavälillä ja auttaa hallitsemaan taloudellisiin, sosiaalisiin ja ympäristökehitykseen liittyvien megatrendien luomia mahdollisuuksia ja riskejä” (Elisa, 2018). Elisa myös julkaisee vuosittain verifioidun vastuuraportin osana vuosikertomusta, jossa vastuullisuutta kommentoidaan tärkeytenä tuottaa lisäarvoa tuottavana niin asiakkaille kuin yhteiskunnalle. Lisäksi Elisalle on tärkeää

toimia kaikissa tilanteissa vastuullisesti, eettisesti ja lainmukaisesti (Elisa, 2018).

Vastaavanlaisten raporttien avulla aloitteleva tai omia arvojaan pohtiva sijoittaja voi tutustua yrityksen taustoihin ja tehdä sen mukaan päätöksiä siitä mihin yritykseen haluaa rahojaan sijoittaa. Vastuullinen sijoittaminen voidaan ajatella myös olevan yksi sijoittamisen aloittamisen syistä, koska aloitteleva sijoittaja voi saada omasta vastuullisuudestaan mielihyvää sijoittamalla yrityksiin, joiden visiona on vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja luoda ekologisempia ratkaisuja energiantuotantoon.

3 Motivaatio

Motivaatiolla tarkoitetaan yksilön tunnetta tai tahtotilaa, joka ohjaa alitajuisten voimien avulla sisäistä haluamme ja kiinnostustamme kohti jotain asiaa tai tekemisen syytä (Cofer, 1976, 2). Sana ”motivaatio” on peräisin latinan kielen sanasta *movere*, sekä sanasta motiivi. Sana *movere* on alunperin tarkoittanut liikumista, ja sanalla motiivi viitataan tarpeisiin, haluihin, vietteihin, palkkioihin sekä rangaistuksiin. Motivaatio on siis motiivien aikaansaama olotila, joka voi käynnistää tai ylläpitää omaa kiinnostusta ja halua jonkin asian tekemiseksi (Ruohotie 1998, 36-37). Motivaatioon vaikuttavat monet tekijät, kuten biologiset, sosiaaliset, kognitiiviset ja tunteita ohjaavat voimat (Kendra Cherry, 29.7.2019, www.verywellmind.com).

Motivaatiomääritelmästä löytyy Ruohotien (1998, 37) mukaan kolme tekijää, jotka määrittelevät motivaatiota ja sen syntymistä:

- *Vireys* viittaa yksilössä olevaan energiatilaan, joka saa hänet käyttäytymään tietyllä tavalla.
- *Suunta* viittaa yksilön toiminnan päämääräsuuntautuneisuuteen.
- *Systeemiorientoitumisella* viitataan yksilössä tai tämän ympäristössä oleviin voimiin, jotka voivat palautteen saamisen jälkeen vahvistavaa yksilön toimintaa tai saada tämän luopumaan kokonaan tietystä tavasta toimia.

Motivaatio on näiden tekijöiden takia aina yksilöllistä, ja se perustuukin motiivien lisäksi myös omiin arvoihin. Esimerkiksi opiskelumotivaation ylläpitäminen voi olla haastavaa, jos opiskeltava aine ei tunnu sopivalta. Motivaation ylläpitämiseen vaaditaankin omien arvojen ja motiivien mukaisia onnistumisia, jotka toimivat palkitsevana kokemuksena kovasta työstä. Palkkiolla ja kannusteilla on iso merkitys tavoitteiden saavuttamisessa, ja ne toimivat virikkeenä kohti asetettua tavoitetta. Palkinto tai mielihyvä, jonka yksilö saa omasta onnistumisestaan riippuu siitä, onko motivaatio ulkoista vai sisäistä.

3.1 Sisäinen motivaatio

Sisäisellä motivaatiolla tarkoitetaan Vasalammen (2017, 55) mukaan toimintaa, jossa yksilö on motivoitunut johonkin tekemiseen, koska pitää toimintaa itsessään kiinnostavana ja saa siitä mielihyvää omien arvojensa mukaisesti. Palkintona onnistumisesta tai toiminnasta voi siis olla hyvä olo liikunnan jälkeen tai opiskelusta saatu mielenrauha, kun on ymmärtänyt opiskeltavan asian. Esimerkiksi nuori aikuinen, joka urheilee tai sijoittaa voi kokea oman toimintansa mielihyvää tuottavana ja palkitsevana, vaikka ei saisikaan toiminnastaan mitalia tai muuta rahassa mitattavaa palkintoa.

Jos opiskelee sisäisen motivaation innostamana, tiedetään sen johtavan myös luovuuteen, sinnikkyYTEEN ja syvempään käsitteiden ymmärtämiseen (Vasalampi 2017, 55, Viittaus: Guay, Ratelle & Chanal 2008). Sisäisen motivaation lähteet ovat aina yksilöllisiä ja niihin vaikuttavat omat intressit, asenteet ja arvot. Jos sisäisen motivaation syntymisessä on ongelmia, voivat ulkoisen motivaation lähteet auttaa.

3.2 Ulkoinen motivaatio

Kaikki yksilön toiminta aina ei tuota mielihyvää tai iloa. Mielihyvää tuottamattoman toiminnan taustalla ovat yleensä ulkoiset motivaation lähteet. Ulkoisen motivaation (*Eng. Extrinsic motivation*) lähteitä voivat olla esimerkiksi raha, julkisuus, arvosanat tai kehut omasta toiminnasta, joiden saaminen voi tuottaa yksilössä mielihyvää tai muita ilon tunteita (Kendra Cherry, 20.9.2019, www.verywellmind.com). Yksilö saattaa valita tavoitteensa ulkoisen tai sosiaalisen paineen vaikutuksesta, koska tietää saavansa toiminnastaan ulkoisen palkinnon. Toiminta voi joskus olla jopa omien arvojen ja sisäisten kiinnostuksen kohteiden vastaista, joista esimerkkeinä ovat lahjonta ja korruptio. Epäeettisillä poliittisilla päätöksillä voidaan vaikuttaa negatiivisesti monien ihmisten elämään, mutta silti oma etu ja saatu palkinto voidaan nähdä omia arvoja tärkeämpänä.

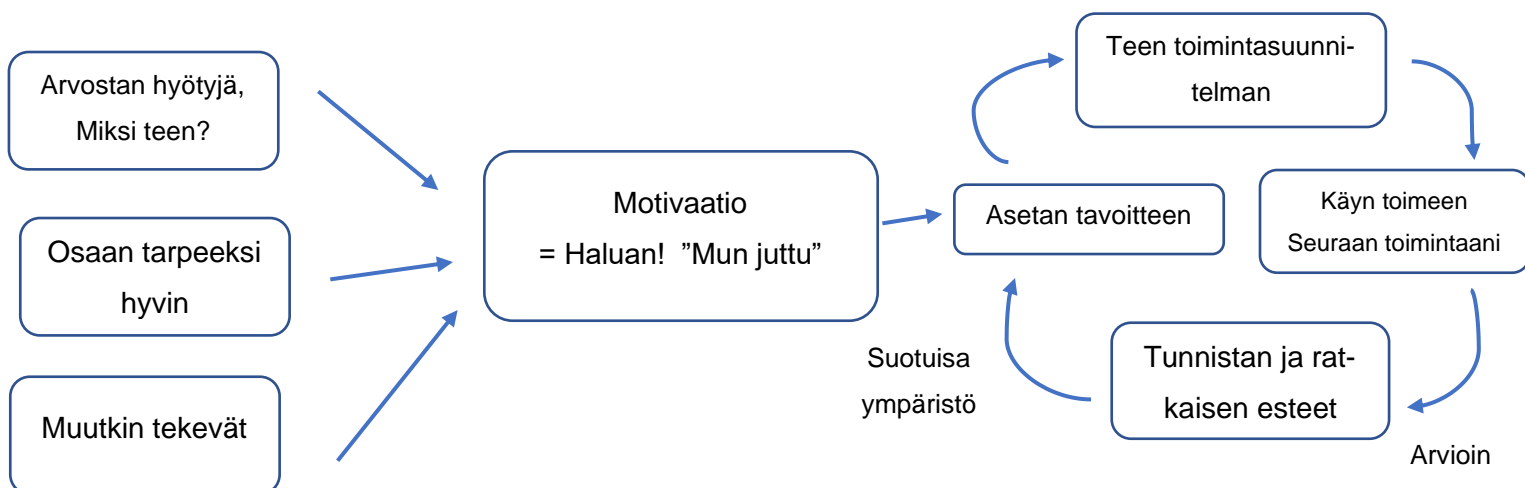
Muita esimerkkejä ulkoisesta motivaatiosta voi olla opiskelija, joka menee päivittäin kouluun opiskelemaan valmistuakseen ammattiin, tai urheilija, joka herää kuukausien ajan aikaisin aamulla harjoittelemaan. Heidän ulkoisen motivaationsa tekijöitä voivat olla esimerkiksi ympäristön paineet, läheisten, miellyttäminen ja hyväksynnän saaminen. Jos yksilö toimii pelkästään ulkoisen motivaation voimalla, voivat ulkoiset paineet saada yksilön luovuttamaan vastoinkäymisten tullessa ja huonontavan myös hyvinvointia (Vasalampi, 2017, 55).

3.3 Motiivit sijoittamisen aloittamiseen

Sijoittamisen aloittamisessa molemmat motivaatiot, niin ulkoinen kuin sisäinen motivaatio, voidaan nähdä etuina. Nuori aikuinen voi motivoitua sisäisesti, koska on kiinnostunut sijoittamisesta ja voi ajatella saavansa siitä onnistumisen kokemuksia tai oppia uutta. Hän voi myös sijoittamiskäyttäytymisellään tukea omaa arvomaailmaa edustavia vastuullisia sijoituskohteita. Ulkoisia motivaation lähteitä aloittavalle sijoittajalle voivat olla esimerkiksi sijoittamisella saavutettava varallisuus, jota ei voi tilisäästämisen avulla saavuttaa. Sijoittaja voi myös ajatella olevansa taloudellisesti älykäs ja saada sen avulla huomiota ja hyväksyntää vanhemmiltaan ja kaveripiiriltään.

Motivaation syntyminen on sijoittamisen aloittamisessa kaikkein ensimmäinen askel ja sen voidaan ajatella olevan nuorelle aikuiselle tietynlainen herätys tai ”ahaa!” -elämys. Motivaatioiden tutkimiseen on monia tapoja, ja alun perin Let’s move it – ohjelmaa varten luotu kuvio (Kuvio 3) toimii niistä yhtenä esimerkkinä. Kuvion avulla tutkittiin alun perin yksilön omaehtoisen motivaation rakentumista liikuntainterventiossa, ja interventio-ohjelman tavoitteena oli edistää nuorten liikuntaa ja vähentää liiallista istumista. Ohjelman avulla pyrittiin edistämään liikunnallisia elämäntapoja ja hyvinvointia sisäisen motivaatiotekijöiden avulla. Let’s move it – ohjelman tavoitteena oli saada opiskelijat ymmärtämään, mitä hyviä seurauksia liikkumisesta on (tulosodotukset ja asenne) erityisesti heidän itsensä arvokkaaksi kokemien asioiden osalta (sisäinen motivaatio), havaitsemaan muidenkin liikkuvan eri tavoin ja halun harrastaa liikuntaa (deskriptiivinen normi) ja kokemaan pystyvänsä liikkumaan säännöllisesti (pystyvyyden tunne) (Hankonen 2017, 215).

Let’s move it – ohjelman tueksi luotua kuviota (Kuvio 3) voidaan käyttää myös motivaation tutkimiseen ja kehittämiseen muissa käyttäytymistä tarkasteltavissa tilanteissa, kuten sijoittamisessa. Vaikka interventio-ohjelma oli luotu sisäisen motivaation tutkimiseen, voidaan sen avulla tarkastella myös ulkoisia motivaation lähteitä.

Kuvio 3. Let’s move it – opiskelijaintervention malli (Hankonen 2016, 216)

Motivaation syntymiseksi on kuvion mukaan tarkasteltava ensin sijoittamisesta saatavia hyötyjä ja arvioida, miksi kannattaisi alkaa sijoittamaan. Sijoittamisen aloittamista suunnitteleva nuori aikuinen voi esimerkiksi ajatella asiaa aluksi sisäisen motivaation kautta. Sisäisiä motivaatiotekijöitä voivat nuoren aikuisen kohdalla olla esimerkiksi sijoittamisesta saatava mielihyvä, uusien käsitteiden ymmärtäminen sekä vastuullisten sijoituskohteiden tukeminen. Tämän jälkeen nuori aikuinen voi tarkastella asiaa myös ulkoisten motivaatiotekijöiden kautta. Näitä ulkoisia motivaation lähteitä nuorelle aikuiselle voivat olla sijoittamisesta saatavat tuotot, joita hän voi käyttää tulevaisuudessa haaveidensa toteuttamiseen, sekä statusarvon nousu.

Motivaation syntymiseen tarvitaan jokin tietty määrä informaatiota tekemisen kohteesta tai toiminnasta. Sijoittamisen aloittamiseksi on hyvä olla tiedossa esimerkiksi informaatio siitä, mitä sijoitussuunnitelman tekemiseksi tarvitaan. Sijoitussuunnitelman tekemiseksi tarvitaan muun muassa erilaisia tietoja erilaisista sijoitusinstrumenteista, sijoitettavasta summasta sekä sijoittamisen tavoitteista. Näiden lisäksi on hyvä hallita taitoja kaupankäymisestä erilaisilla sijoituskohteilla. Kun tiedostaa omat kykynsä ja tietää mitä tekee ja mitä haluaa tavoitella, niin voidaan sanoa, että osaa tarpeeksi hyvin sijoittamiseen ja sen aloittamiseen liittyvät tekijät.

Kolmannessa Let's move it – liikuntaintervention kuplassa (kuvio 3) tarkastellaan vertaistuen merkitystä motivaation syntymisessä. Yksi syy sijoittamiseen ja sen aloittamiseen voi olla koska "muutkin tekevät", eli niin sanottu ryhmän paine. Mitään uutta ei ole helppo aloittaa ilman vertaistukea, ja tämän takia sijoittamisen tukena voivat olla hyvin vaikkapa omat vanhemmat, sijoitusasiantuntijat ja heidän bloginsa, lehtiartikkelit tai oma kaveripiiri.

Näiden kolmen eri tekijän yhteisvaikutuksesta syntyy Hankosen (2017, 215) mukaan yksilön motivaatio. Sijoittamisen kohdalla motivaation syntymisen seurauksena nuori aikuinen ymmärtää sijoittamisen olevan häntä kiinnostava asia, ja haluaa aloittaa sen hyvinolon tavoittelemiseksi tai tuottojen ja statusarvon nousun saamiseksi.

Motivaation syntyminen jälkeen aloittava sijoittaja voi asettaa itselleen sijoittamisella tavoiteltavan tavoitteen. Tavoite voi olla esimerkiksi jokin rahassa mitattava summa tai jokin elämäntilanteeseen sidottu sijoitusaika, vaikkapa ensimmäisen kodin ostaminen. Näiden pohjalta on mahdollista luoda selkeä sijoitussuunnitelma, jonka avulla sijoittaminen voidaan aloittaa ja sijoitusten kehittymistä tarkastella tietyn väliajoin. Esimerkiksi vuoden päästä on hyvä tarkastella sijoitusten tilannetta syvällisemmin ja arvioida tarvitseeko sijoitussuunnitelmaan tehdä muutoksia tavoitteisiin pääsemiseksi.

4 Tutkimus nuorten aikuisten sijoittamismotivaatiosta

4.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tehtävänä oli löytää kyselylomakkeen avulla vastauksia nuorten aikuisten sijoittamismotivaatioon vaikuttavista tekijöistä. Tutkimuksen pääongelman tutkimiseen käytettiin apuna seuraavia alaongelmia:

- Millainen nuorten aikuisten taloustilanne on, ja mihin he haluaisivat käyttää enemmän rahaa?
- Miten tärkeää säästäminen ja sijoittaminen on nuorille aikuisille, ja mitä nuoret aikuiset niiden avulla tavoittelevat?
- Minkälainen pankin toiminta kannustaisi nuoria aikuisia sijoittamaan ja miten pankki voisi palkita asiakastaan sijoittamisesta?
- Minkälaisia vaatimuksia nuorilla aikuisilla on sijoituskohteilta?

4.2 Kyselyn rakentaminen ja tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat 18-29 -vuotiaat nuoret aikuiset, jotka pyrittiin valikoimaan satunnaisesti niin, että heidän elämäntilanteensa ja koulutuksensa olisivat mahdollisimman erilaisia. Tutkimuksen toteuttamiseen käytettiin kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä.

Kysely lähetettiin WhatsApp -sovelluksessa ja Facebookin Messengerissä kohderyhmään sopiville henkilöille, ja vastaanottajia pyydettiin myös jakamaan kyselyä eteenpäin heidän tuntemilleen kohderyhmään sopiville henkilöille. Kysely toteutettiin lokakuun 27. – 31. päivän välisenä aikana, eikä kyselyyn voinut tämän jälkeen enää vastata.

Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeen avulla, joka tehtiin Googlen tarjoamalla Google Forms- kyselyohjelmalla. Ohjelman avulla tulosten tarkastelu oli helppoa, mutta tärkeimpänä syynä juuri Google Forms -ohjelman valitsemiseen oli kyselyyn vastaamisen helppous älypuhelimella. Kohderyhmä huomioon ottaen kyselyyn vastaaminen vain tietokoneella olisi karsinut vastaajien määrää.

Kysely koostui 46 kysymyksestä, ja jokaiseen kysymykseen oli annettu valmiita vastausvaihtoehtoja. Tämän avulla vastaaminen oli nopeaa ja helppoa, minkä lisäksi vastausten jakautumista oli helppo tulkita ja analysoida. Vain kaksi kaikista kysymyksistä oli vapaaehtoisia kaikkien muiden kysymysten ollessa pakollisia. Kysymykset käsittelivät koulutusalaan sekä sijoittamista, eikä niihin voinut vastata, ellei ollut vastaushetkellä erikoistunut johonkin tiettyyn alaan tai ollut vielä aloittanut sijoittamista.

Kysely rakennettiin etenemään loogisesti eri aihealueittain niin, että vastausten avulla saataisiin selkeä ja kattava kuva tutkimusongelman käsittelyä varten. Kysely jakautui seitsemään eri aihealueeseen. Vastaajat pystyivät tämän takia keskittymään kerrallaan kunkin aihealueen kysymyksiin. Jokaisen aihealueen alussa oli lyhyt esittely osion aiheesta ja kysymyksistä, jonka lisäksi kyselyn alussa esiteltiin myös kyselyn tarkoitus, toimeksiantaja sekä kyselyn rakennetta.

Osio 1: Vastaajan perustiedot. Osiossa kysyttiin vastaajan sukupuolta, ikää, elämäntilannetta, koulutusastetta sekä mahdollista koulutusalaan. Kaikkiin edellä mainittuihin kysymyksiin oli valmiit vastausvaihtoehdot, mutta sukupuolta ja koulutusalaan valitessa vastaajille annettiin myös mahdollisuus vastata muu, mikä? -vaihtoehdon avulla.

Osio 2. Taloudellinen tilanne. Osiossa kysyttiin, säästävätkö vastaajat pankkitilille tai ASP -tilille ja kuinka tärkeää säästäminen on. Lisäksi vastaajilta kysyttiin heidän kuukausittaiseen budjettiinsa sekä taloudelliseen tilanteeseen liittyviä kysymyksiä. Osion avulla pystyttiin tarkastelemaan vastaajien rahankäyttöä sekä säästämisen tavoitteita.

Osio 3. Sijoittaminen. Osiossa kysyttiin, sijoittavatko nuoret aikuiset sekä ovatko he kiinnostuneita sijoittamisesta, sijoittamisen aloittamisesta sekä vastaajien lähipiiriin sijoittamisesta. Lisäksi osiossa haluttiin selvittää pankin kannustamis- ja palkitsemistapoja ja sijoittamisen tavoitteita.

Osio 4: Sijoittamisen positiivisten asioiden vaikutus sijoittamishalukkuuteen. Osiossa kysyttiin erilaisten sijoittamiseen rinnastettujen positiivisten asioiden merkitystä omaan haluun sijoittaa. Vastaajan tuli merkitä kyseisen tekijän tärkeys asteikolla 1-5 (1 = todella vähän, 5 = todella paljon). Väitteitä oli kuusi kappaletta.

Osio 5: Sijoittamisen negatiivisten asioiden vaikutus sijoittamishalukkuuteen. Osiossa kysyttiin erilaisten sijoittamiseen yhdistettyjen negatiivisten asioiden merkitystä omaan haluun sijoittaa. Vastaajan tuli merkitä kyseisen tekijän tärkeys asteikolla 1-5 (1 = todella vähän, 5 = todella paljon). Väitteitä oli kuusi kappaletta.

Osio 6: Erilaisten sijoituskohteiden ominaisuuksien vaikutus sijoituskohteen valintaan. Osiossa kysyttiin eri sijoituskohteiden vaikutusta sijoituskohteen valintaan. Vastaajan tuli merkitä kyseisen tekijän tärkeys asteikolla 1-5 (1 = todella vähän, 5 = todella paljon). Väitteitä oli kuusi kappaletta.

Osio 7. Viimeisessä osiossa vastaajaa kiitettiin kyselyyn vastaamisesta, sekä pyydettiin vastaamaan vielä viimeiseen kysymykseen. Kysymyksessä kysyttiin, uskooko vastaaja saavuttavansa tavoitteensa paremmin sijoittamisella kuin tilisäästämisellä. Kaikki kyselyn kysymykset ovat tämän opinnäytetyön liitteenä (Liite 1).

5 Tutkimuksen tulokset

Kysely toteutettiin lokakuun 27. – 31. päivien välisenä aikana vuonna 2019. Jaoitin itse kyselyä WhatsApp – älypuhelinsovelluksella ja Facebook Messengerillä 68 kohderyhmään sopivalle henkilölle, ja näistä 30 vastasi vastaavansa kyselyyn välittömästi. Osa kyselyn vastaanottaneista jakoi kyselyä eteenpäin myös omille tutuilleen ohjeiden mukaisesti, mutta tietoa edelleen välitettyjen kyselyiden määrästä ei ole. Kyselyyn oli avannut 96 henkilöä, joista kyselyyn vastasi 73 henkilöä. Vastausprosentti oli 76 %. Kyselyyn oli aikaa vastata viiden päivän ajan ja viimeiset vastaukset tallentuivat 20 minuuttia ennen virallisen vastausajan päättymistä.

5.1 Vastaajien perustiedot

Kyselyyn vastasi 73 henkilöä, joista 33 (45,2 %) oli naisia. Miehiä vastaajista oli enemmistö, 40 (54,8 %) vastaajaa. Koska kohderyhmä oli rajattu 18-29 -vuotiaisiin nuoriin aikuisiin, oli kyselyssä valmiit vastausvaihtoehdot iän määrittämiseksi. Vastaajista 38 (52,1 %) oli 22-24 -vuotiaita henkilöitä, mikä selittyy omanikäisellä kaveripiirilläni; he olivat ensimmäisiä kyselyn vastaanottaneita ja kyselyyn vastanneita henkilöitä. 25-29 -vuotiaita vastaajia kertyi etenkin kyselyn viimeisenä päivänä paljon, ja heitä oli 17 (22,9 %) vastaajaa. 18-21 -vuotiaita oli lähes saman verran, 18 vastaajaa (24,6 %).

Vastaajista opiskelijoita ilmoitti olevansa 57 (78,1 %), ja heistä suurin osa ilmoitti opiskelevansa joko yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Yliopistossa opiskelevia oli 28 (38,4 %) vastaajaa ja ammattikorkeakoulussa opiskelevia oli 22 (30,1 %) vastaajaa. Toisen asteen opiskelijoita, eli lukiossa tai ammattikoulussa opiskelevia, oli vain kolme (4,1 %). Opiskelijoista 20 (27,4 %) myös opiskeli töidensä ohella. Täyspäiväisesti töissä käyviä vastaajia oli yhteensä 14 (19,2 %) henkilöä. Työttömiä vastaajista oli kaksi (2,7 %) henkilöä. Yksikään

vastaajista ei kertonut olevansa vanhempainvapaalla tai varusmiespalveluksessa. Vastaajista valmistuneita oli 20 henkilöä (27,4 %). He olivat vastaushetkellä työssäkäyviä tai työttömiä, ja olivat valmistuneet joko ammattikorkeakoulusta, yliopistosta, lukiosta, ammattikoulusta tai peruskoulusta.

Vastaajista 63 vastasi koulutusala -kysymykseen, johon pyydettiin vastaamaan, jos opiskeli tai oli valmistunut jostain muusta koulusta kuin lukiosta tai peruskoulusta. Vastauksia saatiin jokaiseen vaihtoehtoina olleeseen koulutusalaan, jonka lisäksi saatiin myös kaksi muuta vastausta, jotka eivät olleet valmiina vaihtoehtoina. Nämä vastaukset olivat yksi turvallisuusalaa opiskeleva ja yksi maanpuolustusta opiskeleva vastaaja. Nämä vastaukset voidaan kuitenkin laskea tilastokeskuksen koulutuslaluokittelun mukaan osaksi palveluala – vaihtoehtoa (Stat, 2019). Suurin edustettu koulutusala oli kauppa-, hallinto- tai oikeustieteet, joita kertoi opiskelevansa tai olevan valmistunut samaiselta alalta 17 henkilöä (27 %). Toiseksi suurin koulutusala oli terveys- ja hyvinvointiala, jota kertoi opiskelleensa 11 (17,5 %) vastaajaa, ja kolmanneksi suurin tekniikan alat, jonka valitsi 10 (15,9 %) vastaajaa. Vastaajista kahdeksan (12,7 %) oli luonnontieteitä opiskelevia, tietojenkäsittelyä ja tietoliikennettä opiskeli kolme (4,8 %) vastaajaa. Kasvatusalaa, yhteiskunta-alaa ja humanistisia- ja taidealaa opiskelevia oli yhteensä 10 (15,9 %). Maa- ja metsätalousaloja opiskeli yksi (1,6 %) vastaaja. Palvelualoja kertoi opiskelevansa yhteensä kolme henkilöä (4,8 %). Kysymykseen vastanneista 15 (23,8 %) oli valmistuneita omalta alaltaan ja vastaushetkellä opiskelevia oli 48 (76,2 %).

5.2 18-29 -vuotiaiden taloudellinen tilanne

Toisessa osiossa käsiteltiin nuorten aikuisten taloudellista tilannetta, säästämistä sekä rahan käyttöä. Osion alussa tarkennettiin, että säästämisellä tarkoitetaan rahan säästöä esimerkiksi käyttö-, säästö- tai ASP-tilille. Pankkitilille (käyttö- tai säästötili) kertoi säästävän 47 vastaajaa (64,4 %), kun 26 vastaajaa (35,6 %) kertoi, että ei säästä ollenkaan rahaa säästö- tai käyttötilille. Nämä 26 vastaajaa olivat opiskelijoita tai työttömiä, ja heistä 19 ei säästänyt rahaa vas-

taushetkellä millään tavalla. Loput seitsemän (26,9 %) näistä vastaajista kertoivat säästävänsä vain ASP-tilille. ASP - säästäjiä oli kyselyssä yhteensä 24 (32,9 %), joista 17 (70,8 %) oli opiskelijoita.

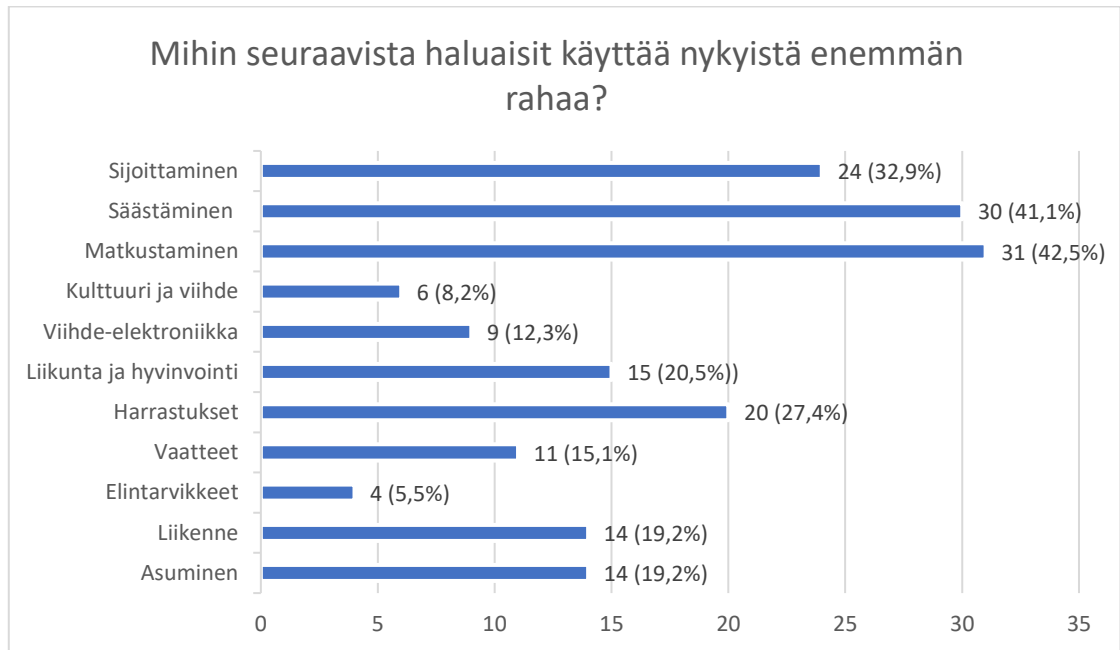
Nuorten aikuisten taloudenhallinnan hahmottaminen aloitettiin kysymällä, tietävätkö vastaajat kuukausittaista budjettiaan, eli tuloja ja menoja, sekä kysymällä ovatko vastaajan tulot suuremmat vai pienemmät kuin menot. Budjettinsa kertoi tietävänsä 48 vastaajaa (65,8 %) ja 25 (34,2 %) kertoi, etteivät tiedä kuukausittaista budjettiaan. Vastaajista, jotka eivät tienneet kuukausittaista budjettiaan, 21 (84 %) oli opiskelijoita.

Nuorten aikuisten tulojen ja menojen välistä suhdetta käsittelevässä kysymyksessä kaikki tunnistivat oman taloudellisen tilanteensa, koska kukaan vastaajista ei valinnut en osaa sanoa – vaihtoehtoa. Kysymykseen vastatessa oli toki yksilöllistä ajatus siitä, minkä ajattelee olevan paljon tai vähän. Vastaajia, joilla tuloja oli paljon enemmän kuin menoja oli vain viisi henkilöä (6,8 %). Heistä kolme oli töissä käyviä, yksi teki töitä opiskeluiden ohella ja yksi oli täyspäiväinen opiskelija. Kaikki näistä vastaajista kertoivat säästävänsä varojaan pankki- tai ASP-tilille. Eniten vastaajia oli kategoriassa, jossa tuloja oli hieman enemmän kuin menoja. Vaihtoehdon oli valinnut 23 (31,5 %) henkilöä ja näistä vastaajista ylimääräisiä tulojaan onnistui säästämään 19 (82,6 %), mutta kaksi (8,7 %) ei säästänyt ollenkaan rahojaan pankki- tai ASP-tilille. He kertoivat kuitenkin myöhemmin kyselyssä sijoittavansa osakkeisiin tai rahastoihin. Vastaajista 13 (17,8 %) kertoi tulojen olevan yhtä suuria kuin menojen. Näistä 13:ta vastaajasta 10 (76,9 %) onnistui silti säästämään kuukausittain pankki- tai ASP-tilille tai sijoituksiin. 19 (26 %) vastaajaa kertoivat, että heidän menonsa olivat hieman suuremmat kuin tulot. Tämän vaihtoehdon valinneista 18 (94,7 %) oli opiskelijoita ja yksi (5,3 %) työtön. 13 (17,8 %) vastaajaa vastasi, että heidän menonsa olivat paljon suuremmat kuin tulot. Heistä kaikki olivat opiskelijoita, mutta lähes kaikki onnistuivat taloudellisesta tilanteestaan huolimatta säästämään tai sijoittamaan varojaan. Vain neljä (30,8 %) näistä vastaajista, joilla menot olivat paljon suuremmat kuin tulot, ei säästänyt tai sijoittanut millään tavalla vastaushetkellä.

Ensimmäinen sisäistä motivaatiota mittaava kysymys käsitteli nuorten aikuisten säästämisen tärkeyttä. Vastaajista 53 (72,6 %) ajatteli säästämisen olevan heille tärkeää, ja heistä 43 (81,1 %) myös säästi vastaushetkellä pankki- tai ASP-tilille. 14 (19,2 %) vastasi, että eivät osaa sanoa mielipidettään ja kuuden vastaajan (8,2 %) mielestä säästäminen ei ollut heille lainkaan tärkeää. Vastaajista, jotka kertoivat, ettei säästäminen ole heille tärkeää, yksi oli ammattikoulusta valmistunut, kolme opiskeli, yksi oli työssäkäyvä ja yksi työtön. Heistä viidellä tulot olivat suurempia tai yhtä suuria kuin menot, ja kuudesta vastaajasta viisi oli miehiä.

Säästämällä haluttiin pääasiassa tavoitella varautumista tulevaisuuteen ilman erillistä tavoitetta. Vain kuusi (8,2 %) vastaajaa kertoi säästävänsä jonkin tuotteen tai palvelun ostamista varten lähitulevaisuudessa. 25 vastaajaa (34,2 %) halusi tavoitella haaveiden toteuttamista tulevaisuudessa ja 21 (28,8 %) halusi kerätä rahaa säästöön ja käyttää sen myöhemmin, kun ovat keksineet rahoille käyttötarkoituksen. 13 (17,8 %) vastaajaa halusi säästää rahojaan pahan päivän varalle. Neljä (5,5 %) vastaajaa kertoi säästävänsä rahojaan selvittääkseen tulevista kuukausista ja kolme (4,1 %) vastaajaa tavoitteli säästämällä sijoittamisen aloittamista. Yksi vastaajista (1,4 %) kertoi tavoittelevansa ennen aikaista eläköitymistä. Vastaajista, joille säästäminen ei ollut tärkeää, kaksi kertoi säästävänsä jonkin tuotteen tai palvelun ostamista varten, joten heille pitkän aikavälin säästäminen ei ollut ajankohtaista.

Ennen sijoittamista käsitteleviin kysymyksiin siirtymistä, vastaajilta kysyttiin, mihin he haluaisivat käyttää enemmän rahaa juuri nyt. Valmiita vaihtoehtoja oli 11, jonka lisäksi vaihtoehtona oli myös muu, mikä? – vaihtoehto. Vastaajat saivat valita näistä vaihtoehtoista kaksi, joihin he haluaisivat käyttää enemmän rahaa (Kuvio 4.).

Kuvio 4. Nuorten aikuisten rahankäyttö.

Kyselyyn käytetyllä ohjelmalla ei pystynyt rajoittamaan vastausten määrää vain kahteen vastaukseen, vaan vastaaja pystyi valitsemaan halutessaan vaikka kaikki vastausvaihtoehdot. Tämän takia vain 46 vastaajista (67 %) oli valinnut vain kaksi vaihtoehtoa, ja muut 27 vastaajaa olivat valinneet vain yhden tai useamman kuin kaksi vastausvaihtoehtoa. Eniten rahaa haluttiin käyttää matkustamiseen, jonka oli valinnut 31 (42,5 %) vastaajaa. Toiseksi eniten nuoret aikuiset olisivat halunneet käyttää rahaa säästämiseen, jonka oli valinnut 30 (41,1 %) vastaajista. Neljä (13,3 %) vastaajista, jotka halusivat käyttää enemmän rahaa säästämiseen eivät vastaushetkellä säästäneet tai sijoittaneet millään tavalla, mikä selittänee heidän halujaan säästää enemmän. Kolmanneksi eniten rahaa haluttiin käyttää sijoittamiseen, jonka valitsi 24 vastaajaa (32,9 %). Heistä 14 (58,3 %) vastasivat seuraavassa osiossa jo olevansa sijoittajia, joten he olisivat halunneet kasvattaa sijoituksiinsa sidottua pääomaa. Loput 10 (41,7 %) vastaajaa eivät olleet vielä aloittaneet sijoittamista, mutta olivat siitä kuitenkin kiinnostuneita ja halusivat käyttää siihen enemmän rahaa. Sijoittamiseen olisi taloustilanteensa puolesta pystynyt käyttämään enemmän rahaa vastaushetkellä jo 10 vastaajaa. Heillä kaikilla tulot olivat suuremmat kuin menot. Kolmella näistä vastaajasta ei vielä ollut rahastoja tai osakkeita, eli heidän taloudellinen tilanteensa mahdollistaisi sijoittamisen aloittamisen.

5.3 18-29 -vuotiaiden sijoittamiskäyttäytyminen

Kolmannessa osiossa vastaajilta kysyttiin heidän sijoittamisestaan sekä miten pankki voisi kannustaa ja palkita sijoittajia. Osion alussa esiteltiin sijoittamista lyhyesti, ja kerrottiin, että kyselyssä otetaan huomioon vain sijoittaminen osakkeisiin tai rahastoihin. Muut sijoitusmuodot, kuten sijoitusasunnot tai sijoitusmetsät jätettiin kyselyn ulkopuolelle.

Vastaajista 30 (41,1 %) kertoi tällä hetkellä sijoittavansa rahastoihin tai osakkeisiin, ja muut 43 (59,9 %) vastaajaa eivät vielä olleet aloittaneet sijoittamista. Vastaajista 54 (74 %) kertoi kuitenkin olevansa kiinnostunut sijoittamisesta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista, ja heistä 26 (34,2 %) oli vastaajia, jotka eivät vielä sijoittaneet. Sijoittaminen siis kiinnosti vastaajia ja erityisen kiinnostuneita olivat yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa opiskelevat vastaajat. Sijoittamisesta oli kiinnostunut 26 (48,1 %) naista ja 28 (51,9 %) miestä, joten suurta sukupuolieroa vastauksissa ei ollut. 27:stä vastaajasta, jotka olivat kiinnostuneita sijoittamisesta ja sen takia myös sijoittivat, miehiä oli 17 (63 %) ja naisia 10 (37 %). Vastausten perusteella siis miehet olivat aloittaneet sijoittamisen naisia todennäköisemmin. 30:stä sijoittavasta vastaajasta miehiä oli 19 (63,3 %) ja naisia 11 (37,7 %). Kolme vastaajaa siis oli sijoittajia, jotka eivät kuitenkaan olleet toiminnasta kiinnostuneita. He kertoivat myöhemmin kyselyssä, että vanhemmat olivat aloittaneet sijoittamisen heidän puolestaan.

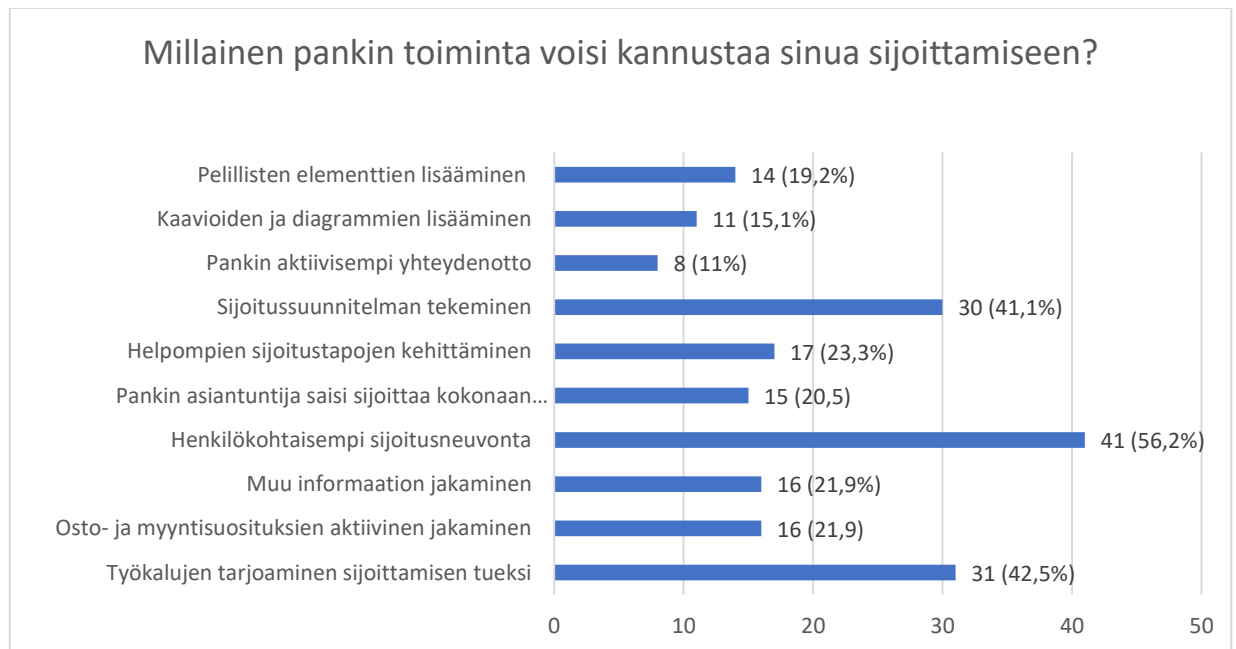
Pankin aktiivisuutta tutkivassa kysymyksessä vastaajilta kysyttiin, onko heidän oma pankkinsa markkinoinut heille joitakin sijoitusinstrumentteja. Pankki voi markkinoida sijoitustuotteita esimerkiksi omilla nettisivuillaan, verkkopankin viestien avulla tai puhelimitse, mikäli asiakas on antanut pankille markkinointiluvan. Vastaajista 30 (41,1 %) kertoi pankin markkinoineen heille jotakin sijoitusinstrumenttia, ja näistä vastaajista 19 (63 %) olivat sellaisia, jotka olivat jo aloittaneet sijoittamisen. Kaikki 30 vastaajaa, joille pankki oli tarjonnut sijoitustuotteita, kertoi olleensa kiinnostunut sijoittamisesta. Pankki ei siis ollut markkinoinut sijoitustuotteita yhdellekään henkilölle, joka ei ollut kiinnostunut sijoittamisesta.

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin heidän tietämystään sijoittamisesta sekä milloin he ovat aloittaneet sijoittamisen. Vastaajista vain 29 (39,7 %) olisi osannut aloittaa sijoittamisen itsenäisesti ilman kenenkään apua, kun loput 44 (60,3 %) vastaajaa olisivat tarvinneet apua sijoittamisen aloittamiseen. Sijoittamisen olisivat osanneet todennäköisimmin aloittaa kauppa-, hallinto- tai oikeustieteitä opiskelleet vastaajat, koska heidän koulutuksessaan sijoittamiseen liittyvät asiat ovat enemmän esillä verrattuna terveys- ja hyvinvointialaa opiskeleviin vastaajiin. Vastaajista 51 (69,9 %) tiesi, että heidän kaveripiirissään on joku, joka sijoittaa, kun 20 (27,4 %) vastaajaa eivät olleet tietoisia kaveripiirinsä sijoittamisesta. Vastaajista 31 (42,5 %) tiesi myös, että heidän vanhempansa sijoittivat osakkeisiin tai rahastoihin, kun 21 (28,8 %) vastasi, etteivät he tiedä vanhempiensa sijoittamisesta. Vastaajista 26 (35,6 %) kertoi, että heidän vanhempansa olivat suositelleet sijoittamista tai sen aloittamista ja kymmenen (33,3 %) vastaajan kohdalla vanhemmat olivat myös aloittaneet sijoittamisen heidän puolestaan. Kymmenen (33,3 %) vastaajista kertoi aloittaneensa sijoittamisen opintojen aikana, kun taas viisi (16,7 %) kertoi aloittaneensa sijoittamisen heti 18 -vuotiaana. Viisi (16,7 %) vastaajaa oli aloittanut sijoittamisen työelämäänsä siirtyessään.

Sijoittamisen aloittamiseen liittyvässä kysymyksessä haluttiin selvittää, että mitä nuoret aikuiset tarvitsisivat eniten tällä hetkellä sijoittamisen aloittamiseksi; lisää rahaa, lisää tietoa vai vertaistukea. Suurimmaksi tarpeeksi muodostui vastauksien perusteella rahan tarve, koska vastaajista 43 (58,9 %) kertoi tarvitsevansa enemmän rahaa sijoittamisen aloittamiseksi. Heistä 17 (39,5 %) kuitenkin kertoi, että heidän tulonsa ovat hieman tai paljon suuremmat kuin heidän menonsa, eli heidän mielestään sijoittamisen aloittamiseen tarvitaan paljon pääomaa. 25 (34,2 %) vastaajaa kertoi tarvitsevansa enemmän informaatiota sijoittamisen aloittamiseksi ja loput viisi (6,8 %) vastaajaa kertoivat tarvitsevansa eniten vertaistukea. Erityisesti informaatiota tarvitsivat ne vastaajat, jotka kertoivat koulutusalakseen luonnontieteet tai terveys- ja hyvinvointipalvelualan. Lähes jokainen kauppa-, hallinto- tai oikeustieteen aloilla opiskelleista kertoivat tarvitsevansa lisää rahaa sijoittamisen aloittamiseksi.

Sijoitustyyliin liittyvässä kysymyksessä vastaajilta kysyttiin, millaiseksi sijoittajaksi he tunnistavat tai voisivat tunnistaa itsensä. Kolmesta vaihtoehdosta eniten vastauksia sai maltillinen -sijoitustyyli. Maltillisia sijoittajia kyselyyn vastanneista oli 48 (65,8 %), eli he haluavat ottaa sijoituksissaan pientä riskiä ja haluavat näin pääomalleen tuottoa. He haluavat kuitenkin turvata osan rahoistaan. Matalaa riskiä haluavia varovaisia sijoittajia oli 18 (24,7 %) vastaajista, ja heistä 15 ei sijoittanut vielä kyselyyn vastatessaan. Tuottohakuksia sijoittajia, jotka halusivat sijoituskohteeltaan korkeaa riskiä ja korkeita tuotto-odotuksia, oli vain seitsemän (9,6 %) vastaajaa, ja heistä kuusi sijoittivat kyselyyn vastatessaan.

Yhtenä opinnäytetyön tavoitteista oli selvittää pankin mahdollisuuksia kannustaa ja palkita sijoittajaa tämän toiminnasta. Kyselyssä kysyttiin kannustamis- ja palkitsemismahdollisuuksia kahdella eri kysymyksellä, joista molempiin oli annettu valmiita vastausvaihtoehtoja sekä muu, mikä? - vastausvaihtoehto. Pankin kannustamistapoja lähdettiin kartoittamaan kysymällä, millainen pankin toiminta voisi kannustaa vastaajaa sijoittamaan? (Kuvio 5)

Kuvio 5. Pankin kannustustavat sijoittamiseen

Vastaajia pyydettiin valitsemaan kysymyksen vaihtoehdoista (Kuvio 5) kolme, jotka voisivat kannustaa heitä sijoittamisessa tai sen aloittamisessa. Kysymyksen pystyi myös valitsemaan useamman vaihtoehdon, koska kyselyohjelman avulla ei ollut mahdollisuutta rajoittaa valittavien vastauksien määrää. Vastaajat

pystyivät kertomaan myös muu, mikä -vaihtoehdon avulla, jos heille sopivaa vaihtoehtoa ei ollut listattu vaihtoehtoihin. Näitä vastauksia oli tullut kahdelta vastaajalta, joista toinen kertoi, että ei halua minkäänlaisia neuvoja pankin asiantuntijalta, ja toinen kertoi, että haluaisi pankiltaan enemmän eettisiä sijoitusvaihtoehtoja. Valmiista vaihtoehdoista selkeästi suosituimpia olivat henkilökohtaisemman sijoitusneuvonnan saaminen, jonka valitsi 41 (56,2 %) vastaajaa, lisää työkaluja halusi 31 (42,5 %) vastaajaa ja 30 (41,1 %) vastaajaa halusi, että pankki auttaisi sijoitussuunnitelman tekemisessä. Ne vastaajat, jotka eivät olleet vielä aloittaneet sijoittamista vastaushetkellä, halusivat erityisesti sijoittamisen aloittamista helpottavia palveluita, kuten sijoitussuunnitelman tekoa ja henkilökohtaisempaa sijoitusneuvontaa. Sijoittavat vastaajat taas halusivat helpompia sijoitustapoja sekä työkaluja sijoittamisen tueksi, jotta heidän sijoittamisensa olisi nykyistä vaivattomampaa. Vastaajat, jotka sijoittajat vastaushetkellä, toivoivat myös lisää pelillisiä elementtejä. Niitä toivoi yhteensä 14 (19,2 %) vastaajaa. Sijoituksensa olisi halunnut antaa pankin asiantuntijalle hoidettavaksi 15 vastaajaa (20,5 %) ja helpompia sijoitustapoja toivoi 17 vastaajaa (23,3 %). Osto- ja myyntisuositusten ja muun informaation antamista halusi kumpaakin 16 vastaajaa (21,9 %). Pankin yhteydenottoa halusi vain kahdeksan vastaajaa (11 %) ja diagrammeja ja kaavioita toivoi 11 vastaajaa (15,1 %)

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, minkälaisia etuja he haluaisivat saada sijoittamisesta. Näiden palkintojen avulla pankki voisi palkita asiakkaitaan aktiivisesta sijoittamisesta tai motivoida nuoria aikuisia sijoittamisen aloittamiseen. Kysymyksessä oli kuusi valmista vaihtoehtoa, joiden lisäksi kysymykseen pystyi vastaamaan muu, mikä? – vaihtoehdon avulla. Vastaajat saivat valita kaksi mieluisinta vaihtoehtoa. Parhaita palkintoja nuoren aikuisten mielestä olisivat mahdollisuudet parempiin etuihin luottokorteissa tai suuremmissa lainoissa, jonka lisäksi moni toivoi pienempiä palvelumaksuja. Parempia etuja halusi 42 (57,5 %) vastaajaa ja pienempiä palvelumaksuja 38 (52,1 %) vastaajaa. 28 (38,4 %) vastaajaa halusi henkilökohtaisia vinkkejä palkinnoksi ja 23 (31,5 %) vastaajaa olisi halunnut pienempien palvelumaksujen sijasta lahjakortteja tai muita pieniä lahjoja. Lähes kaikki vastaajat, jotka halusivat kutsun pankin järjestämiin sijoitusiltoihin, olivat henkilöitä, jotka omistivat jo osakkeita tai rahastoja. Heitä oli kuusi (8,3 %). Yksikään vastaajista ei toivonut virtuaalisia palkintoja, joita he

olisivat voineet jakaa sosiaalisessa mediassa, joka kertoo, ettei sijoittamista haluta käyttää statusarvon nousun välineenä tai sijoittamisella ei haluta hakea huomiota. Yksi vastaaja kertoi haluavansa palkinnoksi rahallisen lisäyksen omiin sijoituksiinsa.

Säästämisellä nuoret aikuiset halusivat yleisimmin tavoitella haaveiden toteuttamista tulevaisuudessa tai kerätä rahaa säästöön ilman erillistä tavoitetta, ja käyttää sen, kunhan keksivät mihin. Sijoittamisen avulla 33 (45,2 %) halusi tavoitella haaveiden toteuttamista tulevaisuudessa. Suosituin tavoite oli kuitenkin talouden turvaaminen tulevaisuutta varten, jota tavoitteli sijoittamisen avulla 57 vastaajaa (78,1 %). Vastaajista 36 (49,3 %) oli ajatellut sijoittamisesta saatavia tuottojen merkitystä heidän säästöilleen, koska he kertoivat tavoittelevansa sijoittamisella säästötilin korkoa parempaa tuottoa. Mahdollisimman nopeaa rikastumista tavoitteli vain 6 vastaajaa (8,2 %), ja heistä vain kaksi kertoi olevansa sijoitustyyliltään tuottohakuisia sijoittajia. Muut neljä kertoivat mahdollisimman nopean rikastumisen tavoitteestaan huolimatta olevansa maltillisia sijoittajia. Muut viisi tuottohakuista sijoittajaa vastasivat tavoittelevansa haaveiden toteuttamista tulevaisuudessa sekä ennen aikaista eläköitymistä, eli firettämistä. Ennen aikaista eläköitymistä tavoitteli yhteensä 15 (20,5 %) vastaajaa. Vain yksi vastaaja (1,4 %) tavoitteli statusarvon nousua lähipiirissä.

5.4 Positiivisten tekijöiden vaikutus sijoitushalukkuuteen

Seuraavissa kolmessa aihealueessa vastaajilta kysyttiin erilaisten tekijöiden vaikutusta heidän sijoitushalukkuuteensa sekä haluun valita jokin sijoituskohde sen ominaisuuksien perusteella. Kaikissa kolmessa aihealueessa käytettiin arvosteluasteikkoa yhdestä viiteen, jonka avulla vastaaja pystyi arvioimaan kuinka paljon jokin tekijä vaikuttaa hänen sijoituspäätöksiinsä. Asteikon arvot olivat seuraavanlaiset kaikissa kolmessa aihealueessa:

- 1 = Todella vähän
- 2 = Vähän
- 3 = Jonkin verran
- 4 = Paljon
- 5 = Todella paljon

Ensimmäisenä kysyttiin, kuinka paljon sijoittamiseen yhdistetyt positiiviset asiat vaikuttavat tai voisivat vaikuttaa vastaajan haluun sijoittaa. Erilaisia tekijöitä oli kuusi kappaletta, joista ensimmäinen oli sijoitusten rahallinen tuotto.

Sijoittamisesta saatavalla tuotolla oli todella merkittävä vaikutus nuorten aikuisten sijoittamishalukkuuteen, koska 63 (86,3 %) vastaajaa kertoi sen vaikuttavan heidän sijoittamiskäyttäytymiseensä todella paljon tai paljon. Todella paljon sillä oli merkitystä 39:lle (53,4 %) vastaajalle. Kahdeksalle (11 %) vastaajalle rahallisella tuotolla oli jonkin verran vaikutusta, ja kahdelle (2,7 %) vastaajalle sillä oli vain vähän vaikutusta. Kyselyyn osallistuneesta kolmestakymmenestä sijoittajasta 25 (83,3 %) vastasi, että tuotolla oli paljon tai todella paljon merkitystä heidän sijoittamiseensa. Neljällä (13,3 %) sijoittajalla tuotto vaikutti sijoittamishalukkuuteen jonkin verran, ja yhdellä (3,3 %) varovaisella sijoittajalla sillä oli vain vähän merkitystä.

Sijoittamisesta saatava mielihyvä on yksi esimerkki sijoittamisen sisäisen motivaation tekijöistä, ja mielihyvän saaminen ja sen vaikutus sijoittamiseen jakoi mielipiteitä rahallista tuottoa enemmän. Mielihyvän ja onnistumisten saaminen ei motivoinut nuoria aikuisia sijoittamaan yhtä paljoa kuin sijoittamisen ulkoinen motivaation tekijä, tuoton saaminen. Mielihyvän ja onnistumisten saaminen vaikutti todella paljon vain viiden (6,8 %) vastaajan sijoittamiseen. Heistä neljä luokitteli itsensä tuottohakuiseksi sijoittajiksi, joten he ovat valmiita ottamaan suurta riskiä mielihyvän ja tuottojen saamisiseksi. Heille kaikille myös rahallisella tuotolla oli todella paljon merkitystä heidän sijoittamishalukkuuteensa. Mielihyvällä oli paljon vaikutusta suurimpaan osaan, kolmeenkymmeneen (41,1 %) vastaajaan, ja heistä maltillisia sijoittajia oli 23 (76,7 %). Jonkin verran mielihyvän saaminen vaikutti kahdenkymmenenviiden (34,2 %) vastaajan sijoittamiseen ja

vain vähän mielihyvällä oli vaikutusta neljään (5,5 %) vastaajaan. Todella vähän mielihyvän saaminen sijoittamisen avulla vaikutti yhdeksään (12,3 %) vastaajaan, ja heistä viisi (55,5 %) oli varovaisia sijoittajia, eikä yksikään omistanut osakkeita tai rahastoja.

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon mahdollisuus sijoittaa omia arvoja edustaviin sijoituskohteisiin vaikuttaa heidän sijoittamishalukkuuteensa? Todella paljon tai paljon vaikutusta yhteisillä arvoilla oli kolmeenkymmeneen-seitsemään (50,6 %) vastaajaan. Heistä jokainen siis haluaisi sijoituskohteiden olevan omien arvojen mukaisia. Todella paljon yhteisillä arvoilla oli vaikutusta kahteentoista (16,4 %) vastaajaan ja paljon kahteenkymmeneenviiteen (34,2 %) vastaajaan. Todella paljon tai paljon vaihtoehdon valinneista kolmestakymmenestäseitsemästä vastaajasta vain kolme (8,1 %) oli tuottohakuisia sijoittajia. Jonkin verran sijoituskohteen arvoilla oli vaikutusta kahdeksaentoista (24,7 %) vastaajaan ja vähän neljääntoista (19,2 %) vastaajaan. Todella vähän yrityksen yhteiset arvot vaikuttivat neljän (5,5 %) vastaajan sijoitushalukkuuteen. Seitsemästä tuottohakuisesta sijoittajasta neljälle yhteisillä arvoilla oli vähän vaikutusta sijoittamishalukkuuteen.

Yksi ulkoiseen motivaation vaikuttavista tekijöistä oli huomion ja kehujen saaminen omilta läheisiltä, ja tämän tekijän vaikutusta sijoittamishalukkuuteen kysyttiin kysymyksellä kuinka paljon statusarvon nousu lähipiirissä voi siihen vaikuttaa? Kyselyssä kysyttiin aikaisemmin, että voisiko pankki palkita sijoittajaa virtuaalisella palkinnolla, jonka hän voisi jakaa sosiaaliseen mediaan. Kyseinen vaihtoehto ei saanut aikaisemmin kannatusta. Myös tässä kysymyksessä vastaajista 50 (68,5 %) vastasi, että statusarvon nousu vaikuttaa heidän sijoittamishalukkuuteensa todella vähän tai vähän, eli he eivät sijoita statusarvon nousun takia. Todella vähän statusarvon nousulla oli vaikutusta 31:een (42,5 %) vastaajaan. Jonkin verran statusarvon nousu vaikutti 16:n (21,9 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Paljon tai todella paljon vaihtoehdon valitsi vain seitsemän (9,5 %) vastaajaa. Todella paljon statusarvon nousu vaikutti kahteen (2,7 %) vastaajaan, joista toinen oli tuottohakuinen sijoittaja, jonka tavoite sijoittamisella oli mahdollisimman nopea rikastuminen. Paljon statusarvon nousu vaikutti viiden (6,8 %) vastaajan sijoittamiseen. Kukaan näistä seitsemästä vastaajasta ei

kuitenkaan sijoittanut vastaushetkellä. Kolmestakymmenestä sijoittavasta nuoresta aikuisesta statusarvon nousu vaikutti todella vähän tai vähän kahteenkymmeneenyhteen (70 %) vastaajaan.

Sijoittamiseen liittyvät veroedut, kuten esimerkiksi mahdollisuus vähentää luovutustappiot ja arvo-osuustilin kustannukset verotuksessa, olivat tärkeitä etenkin korkealla riskillä sijoittaville, joita kyselyyn vastanneista nuorista aikuisista oli vain kuusi. Sijoittamisen veroeduilla oli kuitenkin paljon tai todella paljon merkitystä 28:lle (29,4 %) vastaajalle, ja heistä 11 (39,3 %) oli työssäkäyviä vastaajia, eli heillä oli ehkä mahdollisuudet sijoittaa opiskelijaa suuremmilla summilla. Jos sijoittaa suuremmilla summilla, sijoituksissa voi olla sidottuna merkittävä osa omasta varallisuudesta. Tämän takia veroedut voivat olla suuressa roolissa tappionsietokyvyn kannalta. Veroeduilla olikin todella paljon merkitystä seitsemän (9,6 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, joista neljä (57,1 %) oli tuottohakuksia sijoittajia. Heillä riskit ovat suurempia kuin maltillisella sijoittajalla, ja veroedut voivat toimia heille turvaverkkona, jos sijoituksissa oleva riski ei kannata. Jonkin verran verotusedut vaikuttivat 25:n (34,2 %) sijoittamishalukkuuteen ja vähän tai todella vähän veroedut vaikuttivat 20:n (27,4 %) vastaajan sijoittamiseen.

Pankista saatavien etujen, kuten pienempien palvelumaksujen, merkitys nuorten aikuisten sijoittamiseen jakautui vastaushetkellä hyvin tasaisesti. Aikaisemmassa kysymyksessä pienemmät palvelumaksut olivat yksi halutuimmista palkitsemiskeinoista. Todella paljon tai paljon pankin edut vaikuttivat yhteensä 28:n (38,3 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, ja heistä sijoittajia oli vain kahdeksan (28,6 %). 24 (32,9 %) vastaajista kertoi, että pankista saatavat edut vaikuttivat heidän sijoittamishalukkuuteensa vastaushetkellä jonkin verran. Todella vähän tai vähän pankista saatavat edut vaikuttivat 21:n (28,7 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, ja heistä 18 (85,7 %) oli sijoittajia. Pankista saatavilla eduilla ei siis tämän kysymyksen mukaan ollut vastaushetkellä vaikutusta tällä hetkellä sijoittavien nuorten aikuisten sijoittamishalukkuuteen. Tämä on kuitenkin ristiriidassa aikaisemmin kysytyn kysymyksen kanssa, jossa pienemmät palvelumaksut ja paremmat edut luottokorteista ja suuremmista lainoista olivat mo-

lemmat suosittuja palkitsemisvaihtoehtoja. Näiden kahden kysymyksen vastausten perusteella voidaan todeta, että pankista saatavilla eduilla on todellisuudessa merkittävä vaikutus sijoitushalukkuuteen, vaikka tämä kysymys ei sitä tuo esille.

5.5 Negatiivisten tekijöiden vaikutus sijoitushalukkuuteen

Seuraavassa osiossa nuorilta aikuisilta kysyttiin sijoittamiseen yhdistettyjen negatiivisten tekijöiden merkitystä heidän sijoittamishalukkuuteensa. Kyselyssä vertailtavat tekijät ovat yleisimpiä syitä, joiden takia sijoittaminen voidaan nähdä haasteellisena.

Ensimmäisenä vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon riski pääoman menetyksestä vaikuttaa heidän sijoittamishalukkuuteensa. Vastaajista 55 (75,4 %) vastasi, että riski pääoman menettämisestä vaikuttaa paljon tai todella paljon heidän sijoittamishalukkuuteensa. Viidestäkymmenestäviidestä vastaajasta 16 (29,1 %) oli sijoittajia, joten pelko pääoman menettämisestä oli huomattavasti suurempi niillä henkilöillä, joilla ei ollut kokemusta sijoittamisesta. Tämän lisäksi vastaajista suurimmalla osalla menot olivat suuremmat kuin tulot, joten he myös pelkäsivät menettävänsä loputkin varallisuudestaan. Varovaisia sijoittajia oli kyselyssä yhteensä 24 vastaajaa, joista 16 (66,7 %) vastasi riskin vaikuttavan paljon tai todella paljon heidän sijoittamishalukkuuteensa. Jonkin verran riski vaikutti seitsemän (9,6 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen ja vähän tai todella vähän yhdentoista (15,1 %) vastaajan haluun sijoittaa. Riskillä oli todella vähän merkitystä kolmeen (4,1 %) vastaajaan, joista kaikki olivat tuottohakuisia sijoittajia. Heidän sijoittamistyyliinsä kuulukin suuret tuotto-odotukset ja korkeat riskit, jonka takia he aikaisemmassa kysymyksessä pitivät sijoittamisen veroetuja hyvin tärkeänä.

Sijoittamisen palvelumaksut voivat pankista tai kauppapaikasta riippuen vaihdella todella paljon, ja esimerkiksi osakkeiden myynnistä ja salkun hoidosta voidaan periä kustannuksia, joita kokematon sijoittaja ei osaa välttämättä edes

huomioida. Sijoittamisen palvelumaksut ja niiden vaikea hahmottaminen vaikutti todella paljon tai paljon 43:n (58,9 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, eli sijoittamisen kustannukset vähentävät heidän haluaan sijoittaa merkittävästi. Neljästäkymmenestäkolmesta vastaajasta 15 (34,9 %) oli sijoittajia, joten 28:n vastaajan kohdalla kustannukset ja niiden vaikea hahmottaminen myös nostavat porrasta aloittaa sijoittaminen. Palvelumaksut vaikuttivat jonkin verran 11:sta (15,1 %) sijoittamishalukkuuteen. Vastaajista 19 (26 %) vastasi palvelumaksujen vaikuttavan heidän sijoittamishalukkuuteensa vähän tai todella vähän. Heistä 11 (57,9 %) oli sijoittajia ja he luokittelivat itsensä maltillisiksi tai tuottohakuiseksi sijoittajiksi. Tuottohakuisella sijoittajalla palvelumaksut ja niiden muodostuminen ovat paremmin tiedossa kuin varovaisella sijoittajalla, koska tuottohakuinen sijoittaja voi myydä ja ostaa sijoituksia kymmeniä kertoja useammin kuin varovainen sijoittaja.

Sijoittamisen veroeduilla oli positiivisten tekijöiden yhteydessä paljon tai todella paljon merkitystä 28:n (29,4 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Veroseuraamuksilla, kuten sijoitusten voitto-osuudesta verotettava 30 prosentin pääomaverotus, oli paljon tai todella paljon vaikutusta 30:n (41,1 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Tässä 30:n vastaajan joukossa oli niin varovaisia, maltillisia kuin tuottohakuisia sijoittajia, ja 15 (50 %) heistä oli sijoittajia ja 15 (50 %) ei sijoittanut. Jonkin verran sijoittamisen veroseuraamukset vaikuttivat 30:n (41,1 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen 13 (17,8 %) vastaajaa kertoi veroetujen vaikuttavan heidän sijoittamishalukkuuteensa vähän tai todella vähän. Toisaalta veroseuraamukset eivät välttämättä ole kaikkien tiedossa, eivätkä ne ole nuorille aikuisille ajankohtaisia, koska he vasta kerryttävät pääomaa sijoituksiinsa, eivätkä lunasta niitä. Osinkoverotuksen merkitys osinkoa jakavien yritysten kohdalla on kuitenkin tärkeä ymmärtää, koska osinkotulot ovat pääomaverotuksen alaisia.

Kysymys sijoittamisen aloittamisen haasteista oli tarkoitettu erityisesti niille kyselyyn vastaaville, jotka eivät vielä sijoittaneet. Kysymyksen ja sen vastausten avulla on helppo tarkastella, kuinka paljon sijoittamisen aloittamisen haasteet vaikuttavat näiden 43:n vastaajan sijoittamishalukkuuteen, jotka eivät vielä sijoita. Aloittamisen haasteet vaikuttivat paljon tai todella paljon 33:n (45,2 %)

vastaajan sijoittamishalukkuuteen, joista 27 (81,8 %) ei vielä sijoittanut osakkeisiin tai rahastoihin. Sijoittamisen aloittamisen haasteet vaikuttivat paljon tai todella paljon myös niiden kuuden (19,2 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, joista viiden kohdalla heidän vanhempansa olivat aloittaneet sijoittamisen heidän puolestaan. Jonkin verran sijoittamisen aloittamisen haasteet vaikuttivat 21:n (28,8 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen, ja heistä 13 (61,9 %) oli sijoittajia. Vähän tai todella vähän sijoittamisen aloittamisen haasteet vaikuttivat yhdeksääntoista (21 %) vastaajaan. Heistä 13 (68,4 %) olivat sijoittajia, jotka olivat aloittaneet sijoittamisen itsenäisesti opiskelujen yhteydessä, heti 18 -vuotiaana tai työelämään siirtyessä, eivätkä tämän takia nähneet aloittamisessa enää haasteita. Aloittamisen haasteet vaikuttivat erityisen paljon niiden henkilöiden sijoittamishalukkuuteen, joiden menot olivat tällä hetkellä tuloja suuremmat.

Yli puolet vastaajista vastasivat, että sijoittamiseen liittyvän informaation puute vaikutti paljon tai todella paljon heidän sijoittamishalukkuuteensa. Heidän mielestään sijoittamiseen liittyvää informaatiota ei siis ole tarpeeksi saatavilla esimerkiksi pankin puolelta tai informaatiota on vaikea löytää itsenäisesti. Todella paljon tai paljon tiedon puute tai tiedon etsiminen vaikutti 39:n (53,4 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Todella vähän tai vähän tiedon puute tai tiedon etsiminen vaikutti 22:n (30,1 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Heistä 14 (63,6 %) sijoittivat osakkeisiin tai rahastoihin ja olivat sijoittamisesta kiinnostuneita. Heidän mielestään sijoittamiseen liittyvää informaatiota ei siis ole vaikeaa löytää tai informaatiota ei tarvitse edes etsiä. Jonkin verran sijoittamiseen liittyvä informaation puute ja sen etsiminen vaikutti kahteentoista (16,4 %) vastaajaan. Sijoittajia kolmestakymmenestäyhdeksästä vastaajasta, jotka kertoivat tiedon puutteen tai sen etsimisen vaikuttavat todella paljon tai paljon heidän sijoittamishalukkuuteensa, oli vain yhdeksän (23,1 %) ja loput 30 (76,9 %) eivät sijoittaneet. Näiden 30:n vastaajan kohdalla aloittamisen haasteina voivat olla informaation vaikea ymmärtäminen ja hankinta, jonka takia pankin tulisi tuoda sijoittamiseen liittyvää informaatiota helpommin saataville.

Informaatioon ja sen ymmärtämiseen liittyi myös kysymys sijoituskohteen vaikeasta tulkinnasta ja sen vaikutuksesta sijoittamishalukkuuteen. Esimerkiksi

osakemarkkinoilla tarvitaan paljon tietoa, etenkin jos sijoitustyyli on tuottohakui- nen ja riskit ovat korkealla. Sijoituskohteiden vaikea tulkinta vaikutti todella pal- jon 18 (24,7 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. 18 vastaajasta vain kaksi (11,1 %) olivat sijoittajia ja molemmat olivat aloittaneet sijoittamisen opiske- luidensa aikana. Paljon sijoituskohteiden vaikea tulkinta vaikutti 23:n (31,5 %) sijoittamishalukkuuteen. Heistä sijoittajia oli kahdeksan (34,8 %). Jonkin verran sijoituskohteiden vaikealla tulkinnalla oli vaikutusta 21:n (28,8 %) vastaajan si- joittamishalukkuuteen. Heistä sijoittajia oli huomattavasti useampi, 11 vastaajaa (52,4 %). Vähän tai todella vähän sijoituskohteiden tulkinnalla oli vaikutusta vain 11 vastaajaan, joista sijoittajia oli 8 (72,7 %). Kahdeksasta sijoittajista kaikki olivat aloittaneet sijoittamisen itsenäisesti, eivätkä myöskään ajatelleet aloitta- misen haasteiden vaikuttavan heidän sijoittamishalukkuuteensa.

5.6 Sijoituskohteen valintaan vaikuttavat tekijät

Seuraavana vastaajilta kysyttiin, miten paljon merkitystä erilaisilla sijoituskoh- teen ominaisuuksilla on vaikutusta heidän sijoitushalukkuuteensa. Kysymyksen tarkoituksena oli löytää tärkeimpiä ominaisuuksia, joita nuoret aikuiset sijoitus- kohteiltaan vaativat. Ensimmäisenä vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon sijoitus- kohteen korkea riski vaikuttaa sen valintaan. Todella paljon tai paljon osakkeen tai rahaston korkea riski vaikutti 51:n (69,9 %) vastaajan valintaan. Jonkin ver- ran korkea riski vaikutti kuudentoista (21,9 %) vastaajan valintaan ja vähän tai todella vähän yhteensä kuuden (8,2 %) vastaajan valintaan. Kysymyksessä jäi epäselväksi se, että olisiko vastaaja valinnut vai jättänyt valitsematta korkearis- kistä tuotetta, jos sillä oli esimerkiksi paljon tai todella paljon vaikutusta hänen sijoituskohteensa valintaan. Vastaajat, jotka kertoivat korkean riskin vaikutta- van paljon tai todella paljon, olivat kuitenkin sijoitustyylyltään maltillisia tai varo- vaisia. Tämän takia voi olettaa, että nämä vastaajat olisivat jättäneet korkea riskisen tuotteen valitsematta. Lisäksi samat vastaajat kertoivat negatiivisia te- kijöitä kartoittavassa kysymyksessä, että he pelkäsivät rahojensa menettä- mistä. Kysymykset matalan riskin ja tarkkaan harkitun riskin vaikutuksesta sijoi- tuskohteen valintaan jakoutuivat lähes samalla tavalla. Matalalla riskillä oli pal-

jon tai todella paljon vaikutusta 30:n (41,1 %) vastaajan sijoituskohteen valintaan ja jonkin verran matala riski vaikutti 29:n (39,7 %) vastaajan valintaan. Kohtuullinen riski vaikutti paljon tai todella paljon 44:n (60,3 %) vastaajan sijoituskohteen valintaan. Näiden vastausten perusteella voidaan todeta, että nuoret aikuiset haluavat sijoituskohteiltaan eniten hallittua riskiä. Etenkin sitä halusivat ne vastaajat, jotka opiskelivat ja joilla ei ollut vastaushetkellä kokemusta sijoittamisesta.

Vastuullinen sijoittaminen on nouseva trendi, ja myös kyselyssä vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon vastuullisuus vaikuttaa sijoituskohteen valintaan. Sijoituskohteen vastuullisuudella oli paljon tai todella paljon merkitystä 45:n (61,7 %) vastaajan valintaan, eli heistä jokainen halusi sijoituskohteensa olevan vastuullinen. He siis haluavat, että heidän sijoituskohteensa arvostaa esimerkiksi ympäristöasioita, kiinnittää huomiota työntekijöidensä työolosuhteisiin sekä ovat korruption vastaisia. Lähes jokainen vastaaja halusi sijoituskohteeltaan myös yhteisiä arvoja. Niistä seitsemästätoista vastaajasta, jotka vastasivat vastuullisuudella olevan todella paljon merkitystä sijoituskohteen valintaan, sijoittajia oli vain kahdeksan (47,1 %). Paljon vastuullisuus vaikutti 28:n (38,4 %) vastaajan valintaan, ja tulosten mukaan vastuullisuus oli tärkeää etenkin luonnontiedettä ja yhteiskunta- ja metsätiedettä sitä opiskelleille ja opiskeleville vastaajille. Jonkin verran vastuullisuus vaikutti 19:n (26 %) vastaajan valintaan, ja heistä kahdeksan (42,1 %) oli sijoittajia. Vähän tai todella vähän vastuullisuus vaikutti yhdeksän (12,4 %) vastaajan sijoituskohteen valintaan, ja heistä kaikki olivat miehiä. Sijoittajia yhdeksän vastaajan joukosta oli kuusi (66,7 %). Maltillisilla ja varovaisilla sijoittajilla vastuullisuus oli tärkeämpää kuin tuottohakuisilla vastaajilla, sekä lisäksi koulutuslalla oli selkeästi vaikutusta sijoituskohteen vastuullisuuden merkitykseen. Ammattikoulussa opiskelevat tai sieltä valmistuneet vastasivat vastuullisuuden vaikuttavan vain vähän heidän sijoituskohteen valintaan, kun taas yliopistossa opiskelevat, etenkin yhteiskunta- tai luonnontieteitä opiskeleville, vastuullisuus oli huomattavasti tärkeämpää. Kyselyyn osallistuneista kuudesta tuottohakuisista sijoittajista kolme vastasi, että vastuullisuus vaikuttaa heidän sijoituskohteen valintaansa vain vähän. Heille siis tuoton saaminen on tärkeämpää kuin sijoituskohteen vastuullinen toiminta.

Myös sijoituskohteen läpinäkyvyydellä ja tiedolla siitä, minkälaisiin kohteisiin jonkin rahasto sijoittaa ja miten tietty yritys toimii, oli vähän tai todella vähän vaikutusta juuri tuottohakuisiin sijoittajiin. Tieto siitä, mihin on sijoittamassa, vaikutti vähän tai todella vähän kahdeksaan (9,9 %) vastaajaan, ja heistä neljä (50 %) oli tuottohakuisia sijoittajia. He myös tavoittelivat sijoittamisellaan mahdollisimman nopeaa rikastumista. Tieto siitä mihin on sijoittamassa, vaikutti paljon tai todella paljon 48:n (65,7 %) vastaajan sijoittamishalukkuuteen. Heistä 34 (70,8 %) kertoi myös, että heille merkitsi paljon tai todella paljon sijoittaminen sellaiseen sijoituskohteeseen, jotka edustavat heidän kanssaan samoja arvoja. Jonkin verran tieto sijoituskohteesta, kuten arvopohjasta tai sijoituspolitiikasta, vaikutti seitsemäntoista (23,3 %) vastaajan valintaan.

Kehittyvien maiden tukeminen sijoittamisen avulla jakoi paljon mielipiteitä. Suosituin vastaus oli, että sijoituskohteen valinnassa kehittyvien maiden tukeminen vaikuttaa jonkin verran, vaihtoehdon valitsi 27 (37 %) vastaajaa. Paljon tai todella paljon kehittyvien maiden tukeminen vaikutti yhteensä 21:llä (28,8 %) vastaajalla, joista sijoittajia oli kahdeksan (38,1 %). Nämä kahdeksan sijoittajaa luokittelivat itsensä pääasiassa maltillisiksi tai varovaisiksi sijoittajiksi, koska kahdestakymmenestä yhdestä vastaajasta vain yksi (4,7 %) oli tuottohakuisia sijoittajia. Vähän tai todella vähän kehittyvien maiden tukeminen vaikutti 25:n (34,2 %) vastaajan sijoituskohteen valintaan. Heistä viisi (20 %) oli tuottohakuisia sijoittajia, eli kehittyvien maiden tukeminen sijoittamisella ei vaikuttanut heidän sijoituskohteen valintaan. Nämä tuottohakuiset sijoittajat eivät siis valitsisi sijoituskohdetta halustaan tukea kehittyviä maita, vaan voisivat tukea sitä vain, jos sen tuotto-odotus olisi korkealla, jota se myös usein on.

Viimeisenä vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon kotimaisuus vaikuttaa heidän sijoituskohteensa valintaan. Paljon tai todella paljon kotimaisuus vaikutti yhteensä 43:n (58,9 %) sijoituskohteen valintaan, ja heistä 19 (44,2 %) kertoi myös, että kehittyvien maiden tukeminen vaikutti heidän päätökseensä paljon tai todella paljon. Vastaajista 24 (55,8 %) arvosti enemmän kotimaisia sijoituskohteita kuin kehittyviin maihin sijoittavia sijoituskohteita. Jonkin verran sijoituskohteen kotimaisuus vaikutti viidentoista (20,5 %) vastaajan valintaan ja vähän tai todella vähän se vaikutti viiteentoista (20,5 %) vastaajaan. Niistä vastaajista,

joille kotimaisuudella oli vain vähän tai todella vähän vaikutusta sijoituskohteen valintaan, 14 (93,3 %) oli sijoittamisesta kiinnostuneita, mutta vain kahdeksan (53,3 %) oli sijoittajia. Heillä kehittyvien maiden tukeminen vaikutti vähän tai todella vähän sijoituskohteen valintaan, ja vastausten perusteella heidän tavoitteenaan ei myöskään ollut mahdollisimman nopea rikastuminen, vaan he vain halusivat yleisesti säästötiliään parempaa tuottoa.

5.7 Haaveiden toteuttaminen sijoittamisen avulla

Viimeisenä vastaajilta kysyttiin, uskovatko he saavuttavansa tavoitteitaan paremmin sijoittamisen avulla kuin tilisäästämällä. Kysymyksellä oli tarkoitus selvittää, kuinka monella nuorella aikuisella on uskoa sijoittamisella menestymiseen, sekä kuinka moni luottaa omaan kykyynsä sijoittaa menestyneesti. 46 (63 %) vastaajaa kertoi, että he uskovat saavuttavansa tavoitteitaan paremmin sijoittamisen avulla. Heistä 27 (58 %) omisti rahastoja tai osakkeita vastaushetkellä, ja heistä 18 (66,7) oli aloittanut sijoittamisen itsenäisesti joko opiskelujen aikana, työelämään siirtyessä tai heti 18 -vuotiaana. Vanhemmat olivat aloittaneet sijoittamisen muiden yhdeksän (33,3 %) kohdalla. Kaikista niistä, jotka uskoivat saavuttavansa tavoitteensa paremmin sijoittamisen avulla, 24 (88,9 %) oli kiinnostunut sijoittamisesta, joten yhteenvedona voidaan todeta, että sijoittamisesta kiinnostunut tietää myös mahdollisuuden saavuttaa tilisäästämistä suurempia tuottoja pienestä riskistä huolimatta. Seitsemästäkymmenestäkolmesta vastaajasta 20 (27,4 %) vastasi, että eivät osaa sanoa uskovatko he tavoitteidensa toteutuvan sijoittamisella paremmin kuin tilisäästämällä. Vastaajista vain kolme (15 %) oli sijoittajia, ja kaikki heistä luokittelivat itsensä maltilliseksi tai varovaiseksi sijoittajaksi. He eivät ole välttämättä sijoittaneet korkeilla riskeillä eivätkä välttämättä vielä kokeneet sijoittamisesta saatavien tuottojen tuomaa mielihyvää ja onnistumisen tunnetta. Vastaajista seitsemän (9,6 %) vastasi, että uskovat saavuttavansa tavoitteitaan paremmin tilisäästämällä kuin sijoittamalla. Kukaan seitsemästä ei ollut sijoittaja eikä kiinnostunut sijoittamisesta. Heistä kukaan ei säästänyt tällä hetkellä ASP-tilille, ja normaalille käyttötilille säästi vain kaksi (28,6 %) vastaajista.

6 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia nuorten aikuisten (18-29 -vuotiaiden) sijoitusmotivaatioon vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle uusia näkökulmia kohderyhmän tavoittamiseksi sekä tietoa siitä, millainen pankin toiminta voisi kannustaa nuoria aikuisia sijoittamaan nykyistä enemmän. Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeen avulla lokakuussa vuonna 2019. Kyselytutkimuksen avulla pyrittiin saamaan vastauksia pääongelman lisäksi myös seuraaviin kysymyksiin: Millainen nuorten aikuisten taloustilanne on, ja mihin he haluaisivat käyttää enemmän rahaa? Miten tärkeää säästäminen ja sijoittaminen on nuorille aikuisille, ja mitä nuoret aikuiset niiden avulla tavoittelevat? Minkälaisia vaatimuksia nuorilla aikuisilla on sijoituskohteilta?

Kyselylomakkeella saatiin kattavasti vastauksia nuorten aikuisten sijoittamiseen ja sijoittamismotivaatioon vaikuttavista tekijöistä, joita Danske Bank voi käyttää tulevaisuudessa kohderyhmän tavoittamiseksi. Vastaukset vaihtelivat vastaajan koulutustaustan sekä elämäntilanteen mukaan, mikä on tulosten analysoinnin kannalta hyvä asia. Vastausten vaihtelun ansiosta vastauksia ja johtopäätöksiä voidaan soveltaa sopiviksi jokaiselle sijoittamisesta kiinnostuneelle nuorelle aikuiselle elämäntilanteesta tai sijoitettavasta summasta riippumatta.

Kyselytutkimuksessa nuorilta aikuisilta kysyttiin ensimmäisenä heidän rahan käyttöönsä liittyviä kysymyksiä, joiden avulla haluttiin kartoittaa nuorten aikuisten rahan käyttöä sekä yleistä taloudellista tilannetta. Näiden vastausten perusteella voidaan todeta, että usean nuoren aikuisen taloudellinen tilanne on hyvässä kunnossa. Nuorten aikuisten mielestä säästäminen on heille hyvin tärkeä asia, ja se oli tärkeää niin niille, joilla tulot olivat suuremmat kuin menot, kuin myös niille, joilla tulot olivat pienemmät kuin menot. Lähes kaikki kyselyyn vastanneet nuoret aikuiset halusivat tavoitella säästämisellä ja sijoittamisella haaveidensa toteuttamista sekä taloudellista turvaa tulevaisuuteen.

Kyselyyn vastanneista nuorista aikuisista alle puolet sijoittivat vastaushetkellä, mutta sijoittamisesta oli kuitenkin kiinnostunut lähes jokainen (74 %) kyselyyn osallistunut nuori aikuinen. Kyselyn vastausten perusteella voidaan todeta, että sijoittamiskokemuksella on suora yhteys sijoittamiseen liittyviin mielipiteisiin. Ne vastaajat, jotka sijoittivat vastaushetkellä rahastoihin tai osakkeisiin, ajattelivat sijoittamisen olevan huomattavasti vaivattomampaa verrattuna niihin vastaajiin, jotka eivät vielä olleet aloittaneet sijoittamista vastaushetkellä. Esimerkiksi tiedon puute tai tiedon etsiminen jakoi näiden kahden ryhmän välillä paljon mielipiteitä. Tutkimuksen vastausten mukaan ne vastaajat, jotka sijoittivat vastaushetkellä rahastoihin tai osakkeisiin, ajattelivat, etteivät sijoittamiseen liittyvän tiedon puute tai tiedon itsenäinen etsiminen vaikuta heidän sijoittamishalukkuuteensa. Toisin kuin ne vastaajat, jotka eivät sijoittaneet vastaushetkellä, ajattelivat tiedon puutteen ja tiedon itsenäisen etsimisen vaikuttavan heidän sijoittamishalukkuuteensa merkittävästi. He myös pelkäsivät riskiä menettää sijoitettua pääomaa huomattavasti enemmän kuin ne vastaajat, jotka jo sijoittivat vastaushetkellä.

Näiden kahden mielipiteen perusteella voidaankin todeta, että sijoittamiseen tai sijoittamisen aloittamiseen ei tarvita niin paljoa informaatiota mitä suurin osa nuorista aikuisista ajattelee. Myös sijoittamisen aloittaminen oli huomattavasti haasteellisempaa niiden mielestä, jotka eivät vielä sijoittaneet verrattuna niihin, jotka jo omistivat osakkeita tai rahastoja. Sijoittamisen aloittaminen nähdään siis isona haasteena, vaikka usean nuoren aikuisen taloudellinen tilanne mahdollistaisi sijoittamisen aloittamisen vaikka heti. Tutkimuksessa ei käynyt esille, että onko nuorilla aikuisilla olemassa suurempia säästöjä pankkitileillään, mutta usealla nuorella aikuisella tulot ovat suurempia kuin heidän menonsa, jonka lisäksi lähes jokainen vastaaja onnistui säästämään taloudellisesta tilanteestaan huolimatta pankki- tai ASP-tilille tai suoraan sijoituksiin. Vain muutamalla nuorella aikuisella ei ollut mahdollisuutta säästää taloudellisen tilanteensa takia millään tavalla. Nuoret aikuiset halusivat käyttää sijoittamiseen myös nykyistä enemmän rahaa matkustamisen ja säästämisen rinnalla, jota aikaisemmissa tutkimuksissa ei ole tullut esille. Nuoret aikuiset vastasivatkin tarvitsevansa eniten rahaa sijoittamisen aloittamiseksi. Heidän mukaansa tietoa tai vertaistukea ei tarvita läheskään yhtä paljoa kuin rahaa.

Sijoittamisen aloittaminen on ollut myös aikaisempien tutkimuksien mukaan yksi sijoittamisen suurimmista haasteista. Tämän lisäksi haasteina ovat olleet pelko sijoitetun pääoman menettämisestä sekä sijoittamisen aloittamiseen tarvittava pääoman määrä. Riski menettää sijoitettua pääomaa nähtiin aikaisemmissa tutkimuksissa hyvin epämiellyttävänä, ja siksi sijoittaminen nähtiin myös huonona tapana kerryttää varallisuutta. Rahoja saatettiin säilyttää mieluummin säästötilleillä turvallisuuden tunteen takia, vaikka todellisuudessa inflaatio on vuosien ajan ollut säästötilien korkoja korkeampi, joten pankkitilillä olevat rahat oikeastaan menettivät arvoaan vuosittain. Oman tutkimukseni vastausten perusteella lähes jokainen vastaaja, joka ei sijoittanut vastaushetkellä, pelkäsi aikaisempien tutkimuksien tapaan riskiä menettää sijoittamaansa pääomaa. Vain kyselyyn osallistuneet nopeaa rikastumista tavoitelleet tuottohakuiset sijoittajat halusivat sijoituskohteiltaan korkeaa riskiä paremman tuotto-odotuksen toivossa.

Oman tutkimusaineistoni perusteella sijoittamisella haluttiin kuitenkin tavoitella yleisesti säästötiliä parempaa tuottoa, jonka lisäksi sijoittamisesta saatavien tuottojen saaminen oli eniten sijoittamishalukkuuteen vaikuttava positiivinen tekijä. Ulkoisen motivaation tekijöistä rahallinen hyöty on siis nuorten aikuisten mielestä yksi merkittävimmistä asioista. Statusarvon nousu ei ollut tutkimuksen mukaan sijoittamismotivaatioon vaikuttava tekijä, eli sijoittamisella ei haluttu nostaa statusarvoa tai saada huomiota esimerkiksi sosiaalisessa mediassa jaettavien palkintojen avulla. Sen sijaan vastuullisiin sijoituskohteisiin ja samoja arvoja edustaviin kotimaisiin sijoituskohteisiin sijoittaminen nähtiin erittäin palkitsevana ja mielihyvää tarjoavina vaihtoehtoina. Tämän lisäksi sijoittamiseen kannustavia sisäisiä motivaation tekijöitä olivat lähes jokaisen vastaajan kiinnostus sijoittamiseen, joten sijoittaminen nähdään jo itsessään kiinnostavana.

Yli puolet vastaajista (63 %) uskoi saavuttavansa tavoitteensa paremmin sijoittamisen avulla kuin tilisäästämisellä, joten sijoittamisen aloittamisen helpottaminen ja sijoittamiseen kannustaminen ovat erittäin ajankohtaisia asioita. Uskoisin, että nuoret aikuiset haluaisivat aloittaa sijoittamisen mahdollisimman nopeasti, että he voivat jatkaa sitä säännöllisesti myös tulevaisuudessa tulojen kasvaessa. Pankeilla olisikin mahdollisuus nostaa nuorten aikuisten sijoittamismotivaatiota kiinnittämällä huomiota sijoittamisen aloittamisen haasteisiin ja

epäkohtiin. Sijoittamisen aloittamiseen haasteisiin liittyivät muun muassa tiedon puute sekä tiedon itsenäinen etsiminen, sijoitettavan pääoman suuruus sekä pelko pääoman menettämisestä. Näihin kaikkiin pankki pystyy omalla informaation jakamisellaan vaikuttamaan. Pankki voi jakaa tietoa sijoittamisesta, sijoittamisen aloittamisesta sekä siitä, miten pankki voi auttaa ja palkita sijoittajaa omilla internetsivuillaan, asiakkaan verkkopankissa sekä puhelimitse.

Pankin tulisi markkinoida erityisesti eri tavoista sijoittaa pienillä pääomilla, koska nuorilla aikuisilla ei välttämättä ole mahdollisuutta sijoittaa yhtä suurilla summilla kuin pitkään työelämässä olleella aikuisella. Markkinoitavien sijoituskohteiden tulisi olla riskiltään kohtalaisia tai pieniä, joihin voi sijoittaa pienemmillä kertasi-joituksilla. Nuorista vain harva tavoittelee sijoittamisellaan korkeaa riskiä ja suuria tuottoja, joten usealle nuorelle aikuiselle riittää säästötilin korkoa parempi tuotto. Suositeltava tuote voisi olla esimerkiksi korko- tai yhdistelmärahastot, joissa riski on pientä, tuotot kohtalaisia ja joissa pääoma olisi ennen kaikkea paremmassa turvassa inflaatiolta.

Yksi opinnäytetyön tavoitteista oli löytää keinoja, joiden avulla Danske Bank voisi kannustaa ja palkita sijoittajia. Kannustustapoja löytyi useita ja niiden käyttäminen jo lähitulevaisuudessa on realistista. Suosituimpia kannustamistapoja, joita nuoret aikuiset pankiltaan toivoivat, olivat henkilökohtaisemman sijoitusneuvonnan saaminen, sijoitussuunnitelman tekeminen tai sen tekemisessä auttaminen sekä työkalujen tarjoaminen sijoittamisen tueksi. Ne vastaajat, jotka sijoittivat, tahtoivat erilaisia asioita kuin ne, jotka eivät sijoittaneet. Niille vastajille, jotka eivät sijoittaneet, tärkeitä olivat juuri sijoittamisen aloittamiseen liittyvät kannustustavat kuten sijoitussuunnitelman teko sekä henkilökohtaisempi sijoitusneuvonta. Ne vastaajat, jotka jo sijoittivat rahastoihin tai osakkeisiin, halusivat uusia työkaluja sijoittamisen tueksi sekä helpompia sijoitustapoja, jotta heidän sijoittamisensa olisi vaivattomampaa kuin vastaushetkellä. Lisäksi sijoittavat vastaavat toivoivat erilaisia pelillisiä elementtejä, kuten erilaisia leveleitä tai streakkeja, että heidän sijoittamisessaan olisi jotain uutta.

Parhaita pankin tarjoamia ulkoisen motivaation lähteitä, eli palkitsemiskeinoja, olivat nuorten aikuisten mielestä pienemmät palvelumaksut sekä paremmat

edut erilaisista luottokorteista tai suuremmista lainoista. Esimerkiksi sijoittavaa asiakasta voisi palkita pienemmällä kuukausimaksulla pankkikorteista ja verkkopankkitunnuksista tai hän voisi sijoittaa normaalia pienemmillä kuukausimaksuilla johonkin tiettyyn ikään asti. Luottokortteihin liittyviä etuja voisivat olla esimerkiksi pidempi maksuaika ja suuremmissa lainoissa, kuten asuntolainassa, lainan korko voisi olla pienempi tai järjestelypalkkio normaalia pienempi. Vaihtoehtoja on monia. Sijoittamisen palvelumaksut ja niiden vaikea hahmottaminen oli myös yksi tekijöistä, jotka vaikuttivat negatiivisesti nuorten aikuisten sijoittamishalukkuuteen. Sijoittamisen kustannukset tulisi siis olla helposti hahmotettavissa ja jokaisen sijoittajan tiedossa.

Motivaation synnyssä oman kiinnostuksen syntyminen sijoittamista kohtaan on yksi haastavimmista vaiheista. Pankilla ja erityisesti nuoren aikuisen vanhemmilla on kiinnostuksen syntyyn suuri rooli. Sijoittamiseen oli kannustanut noin kolmannes vastanneiden vanhemmista, ja moni vanhempi oli myös aloittanut sijoittamisen nuoren aikuisen puolesta. Nuorten vanhempia tulisi myös kannustaa sijoittamisen aloittamiseen, koska vanhempien sijoittamisella näyttäisi olevan yhteys nuorten aikuisten sijoittamiseen ja siitä kiinnostumiseen. Toisaalta tutkimukseni mukaan vain harva tiesi heidän vanhempiansa tai kavereidensa sijoittamisesta, mikä voi kertoa siitä, että raha-asioista puhuminen on suomalaisille edelleen hankalaa. Omasta mielestäni vanhempien olisi hyvin tärkeää aloittaa sijoittaminen nuoren puolesta hänen ollessaan vielä alaikäinen. Valmis rahasto- tai osakesalkku sekä työkalut sijoittamisen jatkamiseen itsenäisesti ovat parhaat mahdolliset lahjat mitä 18 – vuotias voi syntymäpäivälahjaksi saada. Jokainen vastaaja, jonka vanhemmat olivat aloittaneet sijoittamisen hänen puolestaan, olivat edelleen sijoittajia ja sijoittamisesta kiinnostuneita.

6.1 Luotettavuus

Tutkimukseen osallistui 73 vastaajaa, jotka olivat 18 – 29 -vuotiaita naisia ja miehiä. Kyselyä jaettiin WhatsApp -sovelluksen ai Facebookin Messengerin avulla kohderyhmään sopiville henkilöille viiden päivän ajan, eikä vastaanottajien sijoittamisesta tai sijoittamiskokemuksesta tiedetty etukäteen. Kyselyyn

pystyi vastaamaan millä tahansa älypuhelimella tai tietokoneella, jossa oli saatavilla internetyhteys. Osa kyselyn vastaanottaneista jakoi kyselyä myös eteenpäin, joten on mahdotonta tietää, kuinka moni kyselyn on todellisuudessa vastaanottanut. Kysely tehtiin nimettömänä, joten vastaanottajien henkilöllisyyttä eikä ikää voitu varmistaa. Kysely oli tarkoitettu 18-29 -vuotiaille, mutta kyselyyn pystyi vastaamaan periaatteessa kuka tahansa sen vastaanottanut henkilö iästä huolimatta.

Kyselyssä oli kaksi kysymystä, jotka eivät olleet pakollisia vastaajille. Loput 44 kysymystä tai väitettä olivat vastaajille pakollisia, joten kyselyä ei voitu lähettää ilman mielipiteen kertomista. Tämän takia jokaiseen pakolliseen kysymykseen saatiin riittävästi vastauksia, joita voitiin analysoida laadukkaasti.

Tutkimukseen osallistui lähes yhtä paljon naisia kuin miehiä eri koulutusaloilta sekä elämäntilanteista. Eniten kyselyyn vastasivat 22-24 -vuotiaat opiskelijat, ja vähiten vastauksia saatiin 18 -vuotiailta sekä 29 -vuotiailta nuorilta aikuisilta. Vastaajista suurin osa opiskeli tai oli opiskellut korkeakoulussa, joten esimerkiksi ammattikoulussa opiskelevien ja ammattikoulusta valmistuneiden vastaajien osuus oli hyvin pieni. Kehotin henkilökohtaisesti omia ammattikoulussa opiskelevia kavereitani jakamaan kyselyä eteenpäin. Kyselyn vastaanotettuaan ammattikoulussa opiskelevat vastasivat, etteivät he ole kiinnostuneita vastaamaan kyselyyn.

Kysely oli muutaman vastaajan antaman palautteen perusteella laadukas, selkeästi etenevä sekä helposti ymmärrettävä. Myös omasta mielestäni kysely oli rakenteeltaan onnistunut ja käsitteet olivat helposti ymmärrettäviä myös niille, joille sijoittaminen ei ollut tuttua. Ainoa kysymys, jonka tulkinnassa oli ongelmia, oli kysymys korkean riskin merkityksestä sijoituskohteessa. Kysymyksessä jäi epäselväksi se, että olisiko vastaaja valinnut korkea riskisen sijoituskohteen vai ei, jos hän valitsi todella paljon -vaihtoehdon. Tuloksia pystyi kuitenkin vertailemaan samojen vastaajien vastauksia tarkastelemalla ja kysymys saatiin analysoidua laadukkaasti.

Omasta mielestäni oli hyvin tärkeää, että kyselyyn osallistui sijoittajien lisäksi myös niitä henkilöitä, jotka eivät vielä sijoittaneet. Tuloksia analysoitaessa eroavuudet oli helppo huomata ja niiden välistä yhteyttä pohtia. Kysely toteutettiin Google Forms kyselyohjelman avulla, jossa tutkimuksen tuloksista sai selkeät vastaukset valmiina diagrammeina sekä erillisenä Excel – tiedostona, joten ristiintaulukointi ja tulosten analysointi oli helppoa. Kyselyohjelman avulla ei pystynyt kuitenkaan rajaamaan monivalintakysymyksien kohdalla vastausten määrää, joten neljän kysymyksen kohdalla osa vastaajista oli valinnut lähes kaikki vastausvaihtoehdot, vaikka kysymyksessä pyydettiin valitsemaan kaksi tai kolme vaihtoehtoa. Nämä kysymykset käsittelivät nuorten aikuisten rahankäyttöä, pankin kannustamis- ja palkitsemiskeinoja sekä sitä, mitä nuoret aikuiset halusivat sijoittamisella tavoitella. Kyselyohjelma oli tästä huolimatta paras ratkaisu tutkimuksen toteuttamiseksi, koska sen avulla kyselyyn vastaaminen onnistui puhelimella käyttöjärjestelmästä tai merkistä riippumatta.

Tutkimuksen avulla saatiin laadukkaita vastauksia ja analysoinnin avulla tutkimusongelmaan ja apukysymyksiin saatiin vastauksia. Motivaation syntyyn vaikuttavien tekijöiden tutkiminen ja analysointi oli toki vaikeaa, mutta tutkimuksen avulla saatiin silti vastauksia ja johtopäätöksiä, joita Danske Bank voi käyttää nuorten aikuisten tavoittamiseksi.

Sijoittaminen kiinnostaa nuoria aikuisia, ja nuorten aikuisten sijoittamisesta on tehty tutkimuksia myös aikaisemmin. Tässä tutkimuksessa keskityttiin kuitenkin sijoittamismotivaatioon, joka aikaisemmissa tutkimuksissa on ollut vain pienessä roolissa. Aikaisemmat kysymykset ovat käsitelleet sijoittamishaluttomuutta. Tämän tutkimuksen avulla pystyttiin tarkastelemaan eri koulutusalojen edustajien kiinnostusta sijoittamisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Erityisesti sijoittaminen kiinnosti kauppa-, hallinto- ja oikeustieteiden edustajia, koska sijoittaminen voi tulla heidän opiskeluissaan esille terveys- ja hoitoalalla opiskelevaa nuorta useammin. Jatkotutkimuksia olisikin hyvä tehdä siitä, miten kannustaa esimerkiksi terveys- ja hoiva-alalla opiskelevien ja työskentelevien henkilöiden sijoittamaan. Toinen ehdotus jatkotutkimuksesta voisi olla tutkimus vanhempien sijoittamisesta ja heidän halustaan aloittaa sijoittaminen heidän lapsien ollessa alaikäisiä.

6.2 Vaikuttavuus

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Joensuun Danske Bank. Vaikka lähes kaikki pankkitoiminta on sähköistynyt ja siirtynyt itsepalvelukanaviin, Joensuun konttorilla asioidaan edelleen päivittäin erilaisissa asioissa. Suurin osa asioista asiakkaista on ikäihmisiä, jotka näkevät sähköistyneet palvelut erittäin haastavina ja asioivat tämän takia mieluummin kasvotusten konttorilla. Joskus asioinnin syynä ovat myös sijoittamiseen liittyvät asiat, joita voidaan käsitellä Joensuun konttorilla vain ajanvarauksella, koska sijoitusneuvonnan antamiseen tarvitaan APV- tutkinto. APV-tutkinnon tarkoituksena on ylläpitää sijoitusneuvonnan osaamista ja se on pakollinen jokaiselle sijoitusneuvontaa ammatikseen harjoittavalle henkilölle. Tutkinnon suorittaminen maksaa satoja euroja, ja sen voi käydä suorittamassa itsenäisesti tai osana omia työtehtäviä, jolloin työnantaja maksaa tutkinnon suorittamisen. Jokaiselle Danske Bankilla työskentelevälle kyseisen tutkinnon suorittaminen ei ole mahdollista, jonka takia päivittäispalvelussa jotkin sijoittamiseen liittyvät tehtävät voivat jäädä usein tekeväksi. Asiakasta voidaan auttaa päivittäispalvelussa vain, jos hänellä on omat verkkopankkitunnukset mukana, jolloin sijoittamiseen liittyvät tehtävät voidaan tehdä asiakkaan omassa verkkopankissa. Verkkopankissa toimiminen voi tosin olla usein iäkkäälle asiakkaalle hyvin vaikea ymmärtää.

Konttorilla asioivat asiakkaat ovat siis yleisesti ikäihmisiä sekä asiakkaita, joilla on ongelmia verkkopankkitunnuksiensa kanssa. Ajanvarauksella asioivat henkilöt voivat taas olla esimerkiksi nuoria aikuisia, jotka tulevat hakemaan ensimmäisiä verkkopankkitunnuksiaan. Näiden 18 -vuotiaiden nuorten aikuisten kanssa tulisi säästäminen ja sijoittaminen ottaa aktiivisesti puheeksi ja heille tulisi kertoa sijoittamisen helposta aloittamisesta itsenäisesti verkkopankissa. Omasta mielestäni sijoittamisen aloittaminen on tehty Danske Bankin verkkopankissa hyvin helpoksi, mutta verkkopankissa tai Dansken nettisivuille ei kuitenkaan ole tarpeeksi tietoa sijoittamisen aloittamisesta, eikä sen etsimiseen haluta käyttää omaa aikaa. Esimerkiksi Danske Varainhoito Online – ratkaisu on hyvin helppoa ottaa käyttöön. Sen voi avata itselleen 20 minuutissa. Itsenäisesti aloitettuna Varainhoito Online antaa sijoittaa vain maltillisen riskin rahas-

toihin, jonka takia sijoittamisen aloittaminen on turvallista. Jos taas sijoittamisella haluttaisiin hakea korkeita riskejä, tulisi varata aika erilliselle sijoitusasiantuntijalle

Tutkimusaineiston mukaan Danske Bankin tulisi tarjota internetsivuillaan helposti löydettävää ja helposti ymmärrettävää tietoa sijoittamisesta ja sijoittamisen aloittamisesta. Lisäksi nuoret aikuiset tarvitsisivat tällä hetkellä lisää rahaa sijoittamisen aloittamiseksi, joten tietoa tulisi erityisesti olla pienillä summilla sijoittamisesta. Nuoret aikuiset voisi tavoittaa tehokkaammin henkilökohtaisemman sijoitusneuvonnan ja sijoitussuunnitelman teon lisäksi kehittämällä myös työkaluja ja helpompia sijoitustapoja nuorten aikuisten sijoittamisen tueksi. Nuoret aikuiset ovat ottaneet käyttöön muita Danske Bankin asiakkaita paremmin uuden Danske ID – tunnistautumissovelluksen, uuden verkkopankin sekä Dansken tytäryhtiön kehittämän MobilePay- maksusovelluksen. MobilePay – sovellus voisikin olla yksi vaihtoehto sijoittamisen työkaluksi. Sovelluksella voisi esimerkiksi siirtää itse rahoja sijoituksiin, tai ohjata vastaanotetut rahat suoraan vaikkapa rahastoihin. Oman MobilePay – maksuhistoriani mukaan se tarkoittaisi noin 100 euroa kuukaudessa. S-pankki on ottanut käyttöön vastaavanlaisen sijoitusratkaisun, jolla tilille maksetut bonukset voi siirtää rahastoon vain yhdellä sormen liikkeellä. Vaikka Varainhoito Online – sijoitusratkaisussa sijoitustoimeksianto tehdään yksinkertaisella tilisiirrolla omien tilien välillä, voisi helpompia sijoitustapoja silti kehittää esimerkiksi yhteistyössä MobilePayn kanssa, tai ottamalla käyttöön uuden ominaisuuden korttiosojen yhteyteen. Jokaisesta korttiosojasta voisi mennä euro suoraan sijoituksiin, jolloin sijoittaminen olisi vaivatonta ja huomaamatonta.

Paras tapa, jolla Danske Bank voisi palkita sijoittajia, olisivat pienemmät palvelumaksut sekä nykyistä paremmat edut luottokorteista tai suuremmista lainoista. Palkitsemistapa on Danske Bankille hyvin realistinen, koska heillä on käytössään etuja jo AKAVA -ammattiliittoon kuuluville asiakkaille. Etuja voi saada asuntolainoihin sekä sijoitustuotteisiin, ja moni asuntolainaa hakeva henkilö on myös hyödyntänyt omat AKAVA -etunsa. Sijoittamiseen liittyvät AKAVA -edut eivät ole vielä yhtä hyvin tiedossa kuin asuntolainaan liittyvät edut, jonka

lisäksi Danske Bankilla on voitettava vielä muut sijoituspalveluita tarjoavat kilpailijat. Jokainen asiakas on kullan arvoinen, ja jokaista asiakasta tulee arvostaa tasa-arvoisesti.

Tutkimusaineiston mukaan pankki oli markkinoinut jotain sijoitusinstrumenttia hyvin harvalle vastaajalle. Markkinoinnin aiheena voisi olla esimerkiksi oman sijoitustyylin löytäminen, jota Danske Bank on alkanut mainostamaan marraskuussa myös televisiossa, radiossa sekä podcast ohjelmien avulla. Suoratoistopalvelu Suplassa kuunneltava *Taloudellinen mielenrauha* -podcast on tehty yhteistyössä Danske Bankin kanssa. Ohjelmassa puhutaan rahaan liittyvien huolenaiheiden lisäksi myös eläköitymisestä, asuntolainoista sekä sijoittamisesta. Podcastissa annetaan ohjeita niin kokeneille kuin kokemattomille sijoittajilla, ja taloudellisen mielenrauhan nimissä ohjelma kannattaisi jokaisen kuunnella. Sijoittamiseen liittyvät televisiomainokset sekä podcastit kertovat, että Danske Bank ottaa taloudellisen mielenrauhan tosissaan, ja haluaa olla auttamassa jokaista suomalaista sen löytämisessä. Danske Bank välittää myös nuorten aikuisten taloudellisesta tilanteesta, jonka takia se kannustaakin nuoria aikuisia oman talouden seurantaan sekä sijoittamisen aloittamiseen.

Lähteet

Cofer C. N. 1972. Motivation & Emotion.

Scott, Foresman And Company Glemview, Illinois, London.

Cherry K., 2019. Motivation: Psychological Factors That Guide Behavior.

Verywellmind. <https://www.verywellmind.com/what-is-motivation-2795378> 7.10.2019

Cherry K., 2019. Extrinsic Motivation. Verywellmind.

<https://www.verywellmind.com/what-is-extrinsic-motivation-2795164> 7.10.2019

Cherry K., 2019. Intrinsic Motivation, How Your Behavior Is Driven by Internal Rewards. Verywellmind.

<https://www.verywellmind.com/what-is-intrinsic-motivation-2795385> 7.10.2019

Danske Bank. Taloudellinen mielenrauha 2019. Helmikuu 2019.

Danske Bank, YouGov & AulaResearch

Danske Bank, 2019. Sijoitusasunnon osto.

<https://danskebank.fi/sinulle/elamantilanteeni/asuntokaupoilla/asunnon-osto/sijoitusasunnon-osto> 22.10.2019

Danske Bank, 2018. Kasvaako Suomessa ensimmäinen FIRE-sukupolvi?

<https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2018/02/kasvaako-suomessa-ensimmaeinen-fire-sukupolvi> 19.11.2019

Danske Bank, 2019, Danske Tavoitetili.

<https://danskebank.fi/sinulle/tuotteet/tilit/danske-tavoitetili>. 5.10.2019

Danske Bank, 2019. ASP -tili.

<https://danskebank.fi/sinulle/tuotteet/tilit/asp-tili#t4> 22.10.2019

Danske Bank, 2019. Danske Varainhoito.

<https://danskebank.fi/sinulle/tuotteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/varainhoito> 16.10.2019

Danske Invest, 2019. China K rahasto

https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2402 20.10.2019

Danske Invest, 2019. MediLife K rahasto

https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2378 20.10.2019

- Danske Invest, 2019. Navigaattori K rahasto
https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nld=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2290 20.10.2019
- Danske Invest, 2019. Obligaatio K rahasto
https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nld=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2436 20.10.2019
- Danske Invest, 2019. Russia K rahasto
https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nld=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2307 20.10.2019
- Danske Invest, 2019. Yhteisökorko K rahasto
https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nld=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2431 20.10.2019
- Elisa, Vastuullinen sijoituskohde, 2018.
<https://corporate.elisa.fi/sijoittajille/elisa-sijoituskohteena/vastuullinen-sijoituskohde/> 24.10.2019
- Elisa Vuosikertomus, 2018.
<https://corporate.elisa.fi/vuosikertomus/> 24.10.2019
- Findikaattori, 2019. Inflaatio.
<https://findikaattori.fi/fi/1> 14.10.2019
- Finflex, 2006. Osakeyhtiölaki
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O4L13P1>
 25.10.2019
- Finsif, 2019. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa?
<https://www.finsif.fi/mita-se-on/> 24.10.2019
- Hankonen N. 2017. Miten motivoida kohti hyvinvointia?
 Käyttäytymismuutosinterventiot terveyden edistämiseksi. Teoksessa Mikä meitä liikuttaa, motivaatiopsykologian perusteet. Toim. K. Salmela – Aro & J-E Nurmi
- Henri Heikinheimo, 2019 Hajauttaminen – Miten sijoitukset kannattaa hajauttaa? 5 vinkkiä parempaan hajautukseen. Sijoittaja.fi. <https://www.sijoittaja.fi/61939/hajauttaminen-miten-sijoitukset-kannattaa-hajauttaa/> 24.11.2019
- Hämäläinen K. ja Suomen arvopaperilehti Oy. 2005. Sijoittajan käsikirja. Helsinki: Talentum
- Nyman, B., 2016. Miksi nuoret eivät sijoita? Laurea ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016120919753>

Iltasanomat, 2019. Taloussanomien osinkokalenteri 2019.

<https://www.is.fi/taloussanomiat/osinkokalenteri/> 20.10.2019

Oma aika lehti, 6 vinkkiä sijoittajalle - Kärsivällinen sijoittaja palkitaan
<https://omaaikalehti.fi/opas/6-vinkkia-sijoittajalle--karsivallinen-sijoittaja-palkitaan-6.147.94139.1bc830ebc2> 15.11.2019

Osuuspankki, 2019. Näihin osakkeisiin suomalainen sijoittaa

<https://op.media/talous/talous/naihin-osakkeisiin-suomalainen-sijoittaa-cf320328c99448beb6e676c1bb9f389f> 24.10.2019

Pesonen M. 2014. 2. painos. Sijoituspokkari Säästäjästä sijoittajaksi.

Jyväskylä: Docedo Oy

Puttonen V. & Repo E. 2011. 5. uudistettu painos. Miten sijoitan rahastoihin.

Helsinki: WSOYpro Oy

Pörssisäätiö, 2017. Suomessa jo yli 800 000 kotitalousomistajaa.

<https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/10/09/suomessa-jo-yli-800-000-kotitalousomistajaa/> 24.10.2019

Random Walker on the \$treet, 2011. Osakkeen osto-ohjelman suunnittelu- ja toteutusprosessi.

<http://randomwalkerblogi.blogspot.com/2013/09/osakkeen-osto-ohjelman-suunnittelu-ja.html> 15.11.2019

Ruohotie P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Oy Edita Ab

Sanomalehti Karjalainen, 2016. Haaveissa turvallinen sijoitusasunto?
<https://www.karjalainen.fi/kaupallinen/item/100606> 22.10.2019

Salmela K. – Aro & J-E Nurmi (Toim.). 2002, 3. täysin uudistettu painos.

Mikä meitä liikuttaa, Motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-Kustannus

Salmela S. 2016. Säästäminen ja sijoittaminen – Tutkimus sijoittamishaluttomuudesta. Lahden ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201605096676>

Siegel J. J. 1998. Stocks For The Long Run, Teoksessa The definitive guide to financial market returns and long term investment strategies. New York: McGraw – Hill

S-pankki, 2018. Rahastojen verotus.

<https://www.s-pankki.fi/fi/artikkelit/2018/rahastojen-verotus--joko-tiesit-nama-5-seikkaa/> 20.10.2019

Taloustaito 10/2019. Sijoittaja, pidä kiinni suunnitelmastasi. Helena Ranta-Aho. Veronmaksajat.

Thuren J., 2018. Ei lasten selkänahasta – Miten varmistan, että sijoitukseni ovat vastuullisia? Yle. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2018/11/22/ei-lasten-selkanahasta-miten-varmistan-etta-sijoitukseni-ovat-vastuullisia>

Tilastokeskus, 2011. Kansainvälinen koulutusluokitus

https://www.stat.fi/meta/luokitukset/isced_ala/001-2011/index.html
3.11.2019

Vasalampi K. 2017. Itsemääräämisteoria. Teoksessa Mikä meitä liikuttaa, motivaatiopsykologian perusteet. Toim. K. Salmela – Aro & J-E Nurmi

Verohallinto, 2014. Osingot

<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-haku-sivu/48951/osingo2/> 20.10.2019

YIT, 2019. Sijoitusasunnon verotus.

<https://www.yit.fi/asunnot/myytavat-asunnot/asunnon-ostajalle/sijoitusasunnot/sijoitusasunnon-verotus> 22.10.2019

Liitteet

Liite 1: Kyselylomake

Kysely nuorten aikuisten (18-29 -vuotiaiden) sijoittamiskäyttäytymisestä

Tämä kysely on osa opinnäytetyötä, jonka avulla tutkitaan ja tarkastellaan nuorten aikuisten säästämis- ja sijoittamiskäyttäytymistä, sekä pyritään löytämään sijoittamisen aloittamiseen kannustavia motiiveja. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Joensuun Danske Bank. Tutkimuksen tavoitteena on, että tulosten avulla Danske Bank voisi kehittää omia sijoitustuotteitaan nuorille aikuisille sopiviksi. Kyselyssä on 46 kysymystä ja vastaaminen kestää 10-15 minuuttia. Kysely tehdään nimettömästi ja vastausaikaa on lokakuun viimeiseen päivään asti. Kiitos osallistumisesta!

*Pakollinen

Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu:

Ikä *

- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29

Mikä on elämäntilanteesi? (voit valita useamman) *

- Olen opiskelija
 - Käyn töissä
 - Olen työtön
 - Varusmiespalveluksessa
 - Vanhempainvapaalla
 - Muu:
-

Koulutusaste / Tämän hetkinen koulutusasteesi *

- Valmistunut peruskoulusta
 - Valmistunut ammattikoulusta
 - Opiskelen ammattikoulussa
 - Valmistunut lukiosta
 - Opiskelen lukiossa
 - Valmistunut ammattikorkeakoulusta
 - Opiskelen ammattikorkeakoulussa
 - Valmistunut yliopistosta
 - Opiskelen yliopistossa
-

Koulutusala (jos muu kuin perusaste tai lukio)

- Kasvatusalat
- Humanistiset ja taidealat
- Yhteiskunnalliset alat
- Kauppa-, hallinto- ja oikeustieteet
- Luonnontieteet
- Tietojenkäsittely ja tietoliikenne
- Tekniikan alat
- Maa- ja metsätalousalat
- Terveys- ja hyvinvointialat
- Palvelualat
- Muu: _____

Taloudellinen tilanne

Tässä osiossa kartoitetaan nuorten aikuisten taloudellista tilannetta. Säästämällä tarkoitetaan tässä yhteydessä rahan säästämistä esimerkiksi käyttö-, säästö- tai ASP-tilille.

Säästätkö tällä hetkellä pankkitilille? *

- Kyllä
- En

Säästätkö tällä hetkellä ASP-tilille? *

- Kyllä
- En

Onko säästäminen sinulle tärkeää? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Tiedätkö kuukausittaisen budjettisi, eli tulosi ja menosi? *

- Kyllä
- En

Mikä kuvaa taloudellista tilannettasi tällä hetkellä parhaiten? *

- Tulot ovat paljon suuremmat kuin menot
- Tulot ovat hieman suuremmat kuin menot
- Tulot ovat yhtä suuret kuin menot
- Menot ovat hieman suuremmat kuin tulot
- Menot ovat paljon suuremmat kuin tulot
- En osaa sanoa

Mihin seuraavista haluaisit käyttää nykyistä enemmän rahaa? (Valitse kaksi) *

- Asuminen (esim. asunnon vaihto, remontointi, sisustaminen...)
- Liikenne (nykyisen kulkuvälineen korjaus, vaihto tai uuden hankinta)
- Elintarvikkeet ja päivittäistavarat
- Vaatteet
- Harrastukset
- Liikunta ja hyvinvointi
- Viihde-elektronikka
- Kulttuuri ja viihde (elokuvat, ravitsemusliikkeet...)
- Matkustaminen
- Säästäminen
- Sijoittaminen
- Muu:

Mitä tavoitteet / mitä haluaisit tavoitella säästämisellä? *

- Varautumista pahan päivän varalle
- Säästöjä tulevia kuukausia varten
- Tarvittavan tavarain tai palvelun ostamista
- Haaveiden toteuttamista tulevaisuudessa
- Ihan vain säästöön, että voi käyttää sitten kun keksii mihin
- Sijoittamisen aloittamista
- Muu:

Sijoittaminen

Tässä osiossa perehdytään nuorten aikuisten tietouteen sijoittamisesta, sijoittamiskäyttäytymiseen sekä pankin mahdollisuuksiin vaikuttaa sijoittamiseen. Sijoittamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä sijoittamista osakkeisiin tai rahastoihin, joiden tarkoituksena on tuottaa voittoa. Kyselyssä ei oteta huomioon muita sijoitusmuotoja, kuten sijoitusasuntoa tai -metsää.

Sijoitatko tällä hetkellä? (Osakkeet tai rahastot) *

- Kyllä
- En

Oletko kiinnostunut sijoittamisesta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista? *

- Kyllä
- En

Onko pankkisi markkinoinut sinulle jotain sijoitusinstrumenttia? *

- Kyllä
- Ei

Osaisitko aloittaa sijoittamista itsenäisesti? *

- Kyllä
- En

Onko kaveripiirissäsi joku joka sijoittaa? *

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

Onko vanhemmillasi osakkeita tai rahastoja? *

- Kyllä
 - Ei
 - En tiedä
-

Ovatko vanhempi suositelleet sijoittamisen aloittamista sinulle? *

- Kyllä
 - Ei
-

Jos sijoitat, milloin olet aloittanut?

- Heti 18-vuotiaana
 - Vanhempani ovat aloittaneet puolestani
 - Opintojen aikana
 - Valmistumisen jälkeen
 - Työelämään siirtyessä
 - Lasten synnyttyä
 - Muu:
-

Millaiseksi sijoittajaksi tunnistat tai voisit tunnistaa itsesi? *

- Varovainen - Vältät suuria riskejä, hyväksyt pienet tuotto-odotukset ja haluat turvata kaiken sijoittamasi pääoman
- Maltillinen - Haluat ottaa pientä riskiä saadaksesi suurempia tuottoja pääomillesi, mutta haluat kuitenkin turvata osan pääomastasi
- Tuottohakuinen - Haluat ottaa suuria riskejä suurilla summilla saadaksesi maksimaaliset voitot, rahojen menettäminen ei sinua pelota

Millainen pankin toiminta voisi kannustaa sinua sijoittamiseen? (valitse kolme) *

- Työkalujen tarjoaminen sijoittamisen tueksi
- Osto- ja myyntisuositusten aktiivinen jakaminen
- Muu informaation jakaminen
- Henkilökohtaisempi sijoitusneuvonta
- Pankin asiantuntija saisi sijoittaa kokonaan puolestani
- Helpompien sijoitustapojen kehittäminen
- Sijoitussuunnitelman tekeminen
- Pankin aktiivisempi yhteydenotto
- Kaavioiden ja diagrammien lisääminen sijoittamisen seuraamiseksi
- Pelillisten elementtien lisääminen sijoittamisen seuraamiseksi, kuten streakit tai levelit
- Muu: _____

Mitä seuraavista tarvitsisit tällä hetkellä eniten sijoittamisen aloittamiseksi? *

- Lisää rahaa
- Lisää tietoa sijoittamisesta
- Vertaistukea sijoittamiseen

Jos pankki palkitsisi sinua sijoittamisesta, minkälaiset palkinnot kokisit mielisiksi? (Valitse kaksi) *

- Pienemmät palvelumaksut
- Lahjakortit tai muut pienet lahjat
- Henkilökohtaisten sijoitusvinkkien saaminen
- Kutsut pankin järjestämiin sijoitustapahtumiin
- Virtuaaliset palkinnot, joita voisi jakaa sosiaalisessa mediassa
- Mahdollisuudet saada parempia etuja luottokortteihin tai lainoihin
- Muu:

Mitä tavoittelet / voisit tavoitella sijoittamisella? (Valitse kaksi) *

- Säästötiliä parempaa tuottoa säästöilleni
- Mahdollisimman nopeaa rikastumista
- Haluan toteuttaa haaveitani tulevaisuudessa
- Taloudellista turvaa tulevaisuuteen
- Statusarvon nousua lähipiirissä
- Ennenaikaista eläkkeelle siirtymistä
- En osaa sanoa
- Muu:

Kuinka paljon sijoittamiseen rinnastettavat positiiviset asiat vaikuttavat / voisivat vaikuttaa haluusi sijoittaa?

Sijoitusten rahallinen tuotto *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamisesta saatu mielihyvä *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Omia arvoja edustaviin yrityksiin sijoittaminen *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Statusarvon nousu lähipiirissä *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamiseen liittyvät veroedut *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Pankista saatavat edut *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Kuinka paljon sijoittamiseen rinnastettavat negatiiviset asiat vaikuttavat / voisivat vaikuttaa haluusi sijoittaa?

Riski menettää sijoitettua pääomaa *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamisen palvelumaksut ja/tai niiden vaikea hahmottaminen *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamisen palvelumaksut ja/tai niiden vaikea hahmottaminen *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamisen veroseuraamukset *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoittamisen aloittamisen haasteet *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Informaation puute ja/tai sen hakeminen *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Sijoituskohteiden vaikea tulkinta *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Tieto siitä mihin sijoitan, esimerkiksi yrityksen tai rahaston arvopohja *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Kehittyvien maiden tukeminen *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Kotimaisuus *

	1	2	3	4	5	
Todella vähän	☐	☐	☐	☐	☐	Todella paljon

Kiitos kyselyyn vastaamisesta, vastaa vielä viimeiseen kysymykseen ja paina "lähetä"-näppäintä!

Uskorko / uskoisitko saavuttavasi tavoitteesi paremmin sijoittamisella kuin tilisiäästämisellä? *

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa